CENA LIR 30

Poštnina plačana - Sped. abbon. post. - II. gr.

GOSPODARSTVO

TRGOVINA • FINANCA • INDUSTRIJA • OBRT • KMETIJSTVO

LETO XI ŠT. 248 PETEK, 22. MARCA 1957 TRST, UL. GEPPA 9 - TEL. 38-933

Avstrijci so že naročili prvo ladjo

Prve avstrijske ladje že gradijo, na žalost ne v tržaških, temveč v nemških ladjedelnicah. Še preden je avstrijsko prometno ministrstvo izdelalo načrt za zakon, ki naj položi pravno osnovo za trgovinsko mornarico, na kateri bi plapolala avstrijska zastava, so avstrijske jeklarne VOEST (Vereinigte Oesterreichische Stahlwerke v Lincu) naročile prvo avtrijsko ladjo (14.300 ton) v ladjedelnici v Flensburgu. VOEST bodo naročile še drugo podobno ladjo, za katero pripravljajo načrt.

Poročajo, da je za naročilo teh ladij dala pobudo okolnost, da so v omenjenih avstrijskih jeklarnah izdelali novo vrsto jeklene pločevine, ki je zlasti pripravna za graditev ladij, in da so nemški industrijci izrazili avstrijskim jeklarnam željo, naj Avstrijci sami prvi preizkusijo praktično vrednost svojega izuma. Bolj verjetno je, da je za graditev avstrijskih ladij dala pobudo potreba po ladjah, ki bi prevažale surovine za avstrijske jeklarne poceni. Dejstvo je namreč, da si je vrsta nemških jeklarn in železarn omislila graditev oziroma nakup lastnih ladij, ki bi dovažale surovine za nemške železarne in jeklarne iz čezoceanskih dežel prav zaradi tega, ker so se prevoznine preveč dvignile.

Avstrija bo torej v vsakem primeru imela lastno trgovinsko mornarico, čeprav nima neposrednega dostopa na morje. To ne bo prvi takšen primer, ker imata n. pr. tudi Švica in Češkoslovaška lastne trgovinske mornarice. Švicarji so se odločili za ta korak med vojno, ko se je pokazala potreba, da bi z dovažanjem živil iz čezmorskih krajev zagotovili prehrano svojemu prebivalstvu, ki je med vojno ostalo nevtralno. Nekateri menijo, da bo tudi razvoj avstrijske mornarice pospeševala prav nevtralnost Avstrije.

Avstrija še ni uradno izbrala pristanišča, ki naj bi postalo opremna luka za njeno ladjevje. Ali bo to Trst? Dr. Reininghaus, predsednik posebnega odbora za Trst pri dunajski gospodarski zbornici, je v svojem predavanju pod okriljem Instituta za proučevanje vprašanj Podonavja na Dunaju ugotovil, da je razdalja med Avstrijo in Trstom približno za polovica krajša kakor med Avstrijo in severnimi pristanišči ter je podrobno razčlenil razloge, iz katerih Avstrija z velikim zanimanjem sledi razvoju tržaškega pristanišča pa tudi drugim dogodkom okoli njega. Iz njegovega predavanja se da zaključiti, da se bo Avstrija odločila za Trst. Za to odločitev govorijo pač gospodarski razlogi, ker gre še vedno večina njene čezmorske trgovine v tranzitu čez Trst. Z druge strani pa ima Avstrija v Trstu že stare tradicije, ki ji zagotavljajo poleg gospodarskega tudi določen politični vpliv. Dr. Reininghaus si je takoj zavaroval hrbet proti morebitnemu sumničenju, da postavlja Avstrija tudi kakšne politične zahteve, ko je med programatičnimi točkami, ki naj tvorijo osnovo sodelovanja med Avstrijo in Trstom, navedel tudi peto točko, ki pravi, da je italijanstvo Trsta nesporno.

Avstriji je bila že večkrat dana priložnost, da bi si svoje gospodarske postojanke v Trstu zagotovila z mednarodnimi določbami. Ena izmed teh se je pojavila v trenutku, ko se je med letom 1953 in 1954 bil vroč boj za Trst na mednarodnem pozorišču. Avstrija je tedaj molčala, kakor je potem molčala na rimski konferenci, ki naj bi v smislu mirovne pogodbe in londonskega sporazuma (5. oktobra 1954) določila trajno obliko sodelovanja zalednih držav pri upravi tržaškega pristanišča. Še več, sklenila je na lastno pest z Italijo dogovor glede uporabe tržaškega pristanišča ne glede na gledišče Jugoslavije, ki je v duhu mirovne pogodbe in londonskega sporazuma težila za večstranskim sporazumom glede uprave tržaškega pristanišča.

Tedaj so celo vladni listi kritizirali takšno avstrijsko politiko, češ da ni izkoristila ugodne priložnosti, da bi si Avstrija zagotovila v tržaškem pristanišču primerne pravice z mednarodnim dogovorom. Danes nastopa Avstrija lahko samo z gospodarskimi argumenti. Tudi ti so močni, ker ima za svojo mornarico na izbiro več pristanišč: na Jadranu poleg Trsta še Reko, na severu pa poleg nemških še belgijska, holandska in poljska pristanišča, ki so zaradi znižanja železniških tarif še vedno konkurenčna Trstu in Reki.

Celo »Il Traffico«, ki navadno brani gledišče tržaškega pomorstva in gospodarstva, postavlja Avstrijcem pogoje: Če si bo Avstrija izbrala Trst kot opremno luko za svojo mornarico, potem bo morala Trstu pogodbeno zagotoviti določeno količino tranzitnega prometa ter dati graditi svoje ladje tržaškim ladjedelnicam. Edino pod temi pogoji bi v Trstu sprejeli avstrijsko mornarico, ki bo konkurirala italijanski. Rimski list »Il Globo« zamerja Avstrijcem, da so prvo ladjo naročili v Nemčiji, a ne v Italiji.

Že sami ti ugovori kažejo, da je vprašanje opremne luke za avstrijsko mornarico težavna zadeva. Formalno sta ga rešila že Mussolini in avstrijski kancler Seipel s posebno pogodbo, po kateri naj bi bil Trst izhodna luka za avstrijsko mornarico, toda na zadnje ni bilo iz vsega nič, ker je fašistična vlada zavlačevala izvedbo tega sklepa. Poleg razlogov pomorske konkurence so bili tedaj in so verjetno tudi danes na poti še politični, ker ne bi italijanska zunanja politika rada videla Avstrije v kakršnikoli obleki na Jadranu.

Dolarji odhajajo v Azijo

Nanje se opira ameriška zunanja politika

Američani so s pozornostjo sledili zadnjemu zasedanju znane mednarodne organizacije SEATO (South East Asia Treaty Organization), ki ima namen organizirati obrambo proti prodiranju kitajskega vpliva v smeri Južne Azije. Zasedanja v Canberri se je udeležil tudi sam ameriški zunanji minister J. Dulles. Obramnona moč SEATO se po mnenju Američanov niti zdaleč ne da primerjati z udarno močjo Atlantske pogodbe (NATO).

Že samo zaradi mednarodnih zapletljajev posveča ameriška zunanja politika mnogo večjo pozornost Aziji kakor sami Evropi; saj je znano, da še vedno ni konec velike napetosti na Srednjem vzhodu. Uresničenje znane Eisenhowerjeve doktrine naj bi stalo Ameriko okoli 200 milijonov dolarjev. V Azijo je šlo lansko leto 70% vse ameriške gospodarske in tehnične pomoči. Od leta 1953 je delež Zahodne Evrope na ameriški gospodarski in tehnični pomoči padel od 66% na 8%. V finančnem letu 1957 bo ameriška gospodarska pomoč azijskim državam narastla od 960 milijonov na eno milijardo 140 milijonov dolarjev; gospodarska in vojaška pomoč skupaj se bo dvignila od 1 milijarde 500 milijonov kar na 2 milijardi dolarjev. V ameriškem proračunu za leto 1957 bosta med evropskimi državami, članicami NATO, prejeli gospodarsko pomoč samo Grčija in Turčija.

Lansko leto je komaj 30 let stara republika Južni Vietnam prejela več ameriške pomoči (197 milijonov dolarjev), kakor je Francija prejela od Združenih ameriških držav v letih 1955 in 1956 (126 milijonov). Tri azijske države, to je Koreja, Formoza in Južni Vietnam so prejele 78% gospodarske in tehnične pomoči (600 milijonov dolarjev), ki so jo Združene ameriške države namenile lansko leto Daljnemu vzhodu. Amerika je Pakistanu podelila pomoč 108 milijonov dolarjev, to je 60% vse pomoči, ki so jo prejele azijske države na področju od Afganistana do Burme. Indija, katere prebivalstvo je vsaj 5-krat večje kakor prebivalstvo Pakistana, je prejela lansko leto 60 milijonov dolarjev pomoči. Ameriški državniki so mnenja, da Zahodna Evropa ne potrebuje več toliko pomoči, ker se je njen gospodarski položaj zboljšal; z druge strani pa so ameriški politiki prepričani, da so azijske države bolj izpostavljene nevarnosti, in sicer zaradi načrtov Kitajske.

Kam je zginilo 972 ton zlata

Ker so v Južni Afriki odkrili nova ležišča zlata, se je proizvodnja te dragocene prvine lansko leto dvignila za 3 1/2% in dosegla 28,100.000 unč (1 unča tehta 30 gramov). V to količino pa ni vključena proizvodnja Sovjetske zveze. Londonski izvedenci računajo, da je Sovjetska zveza leta 1956 prodala na svetovnih trgih 4,300.000 unč zlata, to je toliko kakor nikdar poprej po drugi svetovni vojni. Domnevajo, da predstavlja količina zlata, ki ga je Sovjetska zveza prodala lansko leto, manj kot eno tretjino letne proizvodnje.

Neki pariški gospodarski publicist postavlja vprašanje, kam je zginilo 32,4 milijona unč zlata, to je 28,1 mil. pridobljenega in 4,3 prodanega sovjetskega zlata. Na to vprašanje odgovarja, da so po angleških cenitvah končali trije milijoni unč zlata na Srednjem vzhodu, in sicer po kanalih, ki vodijo čez Bejrut tudi v Indijo. Nekaj tega zlata so gotovo kupile tudi narodne banke na Srednjem vzhodu, ostalo pa je v zasebnih blagajnah.

Na Daljni vzhod so prepeljali 2,251.000 unč zlata, in sicer s posredovanjem novega razdeljevalnega središča zlata v Macao. V Tajlandijo so ga uvozili okoli 1 milijon unč. Nekaj ga je šlo tudi v Južno Ameriko, in sicer v Argentino in Urugvaj.

Mnogo zlata so pokupili zasebniki, to je okoli 10 milijonov unč (1 milijon več kakor leta 1955) ter ga tiščijo doma. Manj zlata je šlo v industrijo in obrt, in sicer okoli 3 milijone unč.

Zakladnice narodnih bank so lansko leto sprejele 19,4 milijona unč novega zlata. Zlate rezerve ameriških zveznih rezervnih bank so se lansko leto povečale za 305 milijonov dolarjev, to je za 8,7 milijona unč, rezerve drugih bank po svetu (razen v Sovjetski zvezi) pa za 400 milijonov dolarjev (11,4 milijona unč).

Tako računajo, da je v blagajnah zasebnikov lansko leto končalo okoli 30 odst. nove svetovne proizvodnje in zlata, ki ga je prodala Sovjetska zveza, 10% sta ga uporabili industrija in obrt, medtem ko so ga narodne banke pokupile 60%.

Čeprav so zasebniki pokupili precejšnje količine zlata, ni bil naval na zlato niti v trenutkih hude mednarodne napetosti kakor n. pr. za časa sueške krize, posebno velik. Splošna tržna cena zlata ne prekaša mnogo uradne cene, ki jo je določila Amerika, to je 35 dolarjev za unčo.

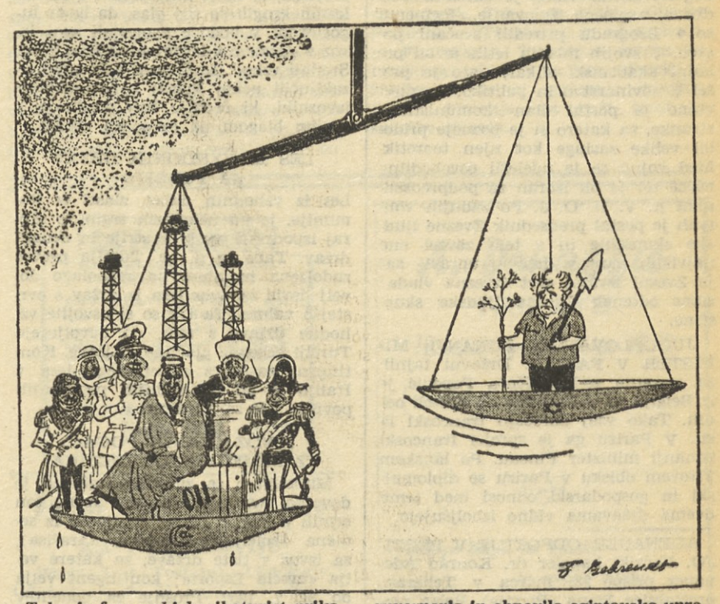
Od Regensburga do Črnega morja

Ali bo Donava še bolj konkurirala Trstu?

Novejša poročila čedalje bolj pogosto omenjajo Donavo kot tržaškega tekmeca, ki se vedno bolj postavlja na noge. Če izvzamemo zadnjo revolucijo na Madžarskem, ki je trenutno povzročila nove motnje, se tudi politični odnosi med državami ob Donavi urejujejo. Zaradi neurejenih političnih razmer je bilo nemško brodarstvo dolgo vklenjeno na krajše proge po Donavi, in sicer od Regensburga do Linca ali do Dunaja. Pozneje so bili sklenjeni sporazumi s Čehoslovaško, Madžarsko, Jugoslavijo in Romunijo. Danes lahko plovejo nemške ladje od Regensburga do Črnega morja. Tako je nemški tisk prav te dni s poudarkom zabeležil, da je po dolgi vožnji zopet pristala v Regensburgu ladja »Augsburg«, lastnina »Bavarskega Lloyda«, ki je na sedmih priklopnih čolnih natovorila v sovjetskih pristaniščih Reni in Ismail žito za Jugoslavijo ter se po izkrcanju vrnila v Regensburg. Listi pripominjajo, da je pred sedmimi leti prispela v Regensburg prva jugoslovanska ladja. Ker je rečna mornarica drugih držav na Donavi močno zaposlena, ji nemški brodarji radi priskočijo na pomoč in sami na svojih ladjah prevažajo za račun drugih mornaric.

Lansko leto je promet v Regensburgu dosegel 3 milijone ton. To pomeni, da se je promet v tem pristanišču več kot podvojil v primeri z letom 1938. Izvedenci opozarjajo na sestavo tega prometa, ki ni tako ugodna kakor leta 1938, ko je šlo po večini za kosovne pošiljke. Zdaj prevažajo ladje zlasti na relaciji Regensburg-Linc predvsem množično blago, kakor premog in rude, oziroma jeklo in pločevino. Samo ena desetina celotnega prometa gre iz Regensburga dalje čez Dunaj proti balkanskim deželam. V smeri proti Lincu predstavljajo premog in rude za znane železarne VOEST (Vereinigte Oesterreichische Stahlwerke) v Lincu glavni predmet prometa po Donavi; v nasprotni smeri to je iz Linca proti Regensburgu vozijo ladje proizvode te železarne in jeklarne.

Nemški brodarji se pritožujejo, da je promet iz balkanskih dežel po vojni ubral novo pot, in sicer po železnici; tako vozijo zlasti Čehi in Slovaki, ki imajo sicer na Donavi samo kratko obalo, blago proti Zapadu povečini po železnici. Tudi Bolgari uporabljajo vedno bolj železnico, in sicer vozijo blago na splavih čez Donavo pri Djurdjevu in ga usmerjajo po železnici čez Černovice na Češkoslovaško. Sledijo jim tudi Romuni. To seveda škoduje prometu po sami Donavi.

Tako je francoski karikaturist prikazal zadnji poraz Izraela in predsednika njegove vlade Ben Guriona, ki je Izrael vodil v bitko proti Egiptu. Ben Gurion je zmagal na bojišču, zgubil pa je diplomatsko bitko, ker je bil prelahek nasproti Naserju, Ibn Saudu in drugim predstavnikom arabskih držav; tudi arabski petrolej je pritisnil tehtnico navzdol. Ben Gurion se je moral ukloniti pritisku OZN in Združenih ameriških držav. Po umiku izraelskih čet iz Gaze je egiptovska vlada imenovala guvernerja in obnovila egiptovsko upravo, s katero sodelujejo tudi čete Organizacije združenih narodov. Zdaj je prišlo na dan, da niso Američani ničesar uradno obljubili Izraelcem za izpraznitev Gaze. Naser si je hotel ohraniti popolnoma proste roke ter ni nasproti Američanom oziroma OZN sprejel nikakšne obveze ne glede Gaze ne Akabskega zaliva, ki naj bi se na željo Izraelcev internacionaliziral. Tajnik OZN, Hammarskjoeld bo imel težko opravilo v Kairu.

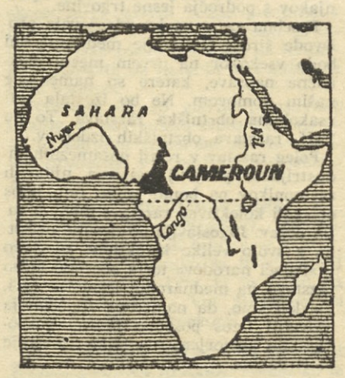
Francozi iščejo vodno silo v Afriki

Velika tovarna aluminija v Kamerunu

Evropejci iščejo nove oblike za uspešno sodelovanje na gospodarskem področju z afriškimi deželami, ki se prebujajo. Te dni so Angleži priznali afriški deželi Ghani politično neodvisnost in jo kot neodvisno državo sprejeli v sklop Britanske skupnosti. V Kamerunu, ki je po sklepu OZN začasno pod francosko upravo, postavljajo Francozi nove gospodarske osnove, ki bi omogočile njeno industrializacijo; danes je kamerunsko gospodarstvo kmetijske narave.

Prvi takšen poskus predstavlja nova velika tovarna aluminija v Edei, ki je pričela delovati prav te dni. Tovarne aluminija brez električne energije si ni mogoče zamisliti. Nobena druga kovina ne zahteva takšne množine električne energije kakor prav aluminij, ki se pridobiva z elektrolizo, to se pravi pod učinkom električnega toka, ki loči ogljik in aluminij. Za proizvodnjo ene tone aluminija je treba porabiti 18-20 tisoč kilovatnih ur električnega toka.

Od Edee do velike hidrocentrale, ki ji dovaja potreben električen tok, je dobrih 600 metrov, medtem ko leži sama Edea okoli 100 km od pristanišča Duale (Douala). Zanimivo je, da pridobivajo zdaj v Edei aluminij iz boksita, ki ga dovažajo iz Francije; pozneje bodo surovino dovažali iz Gvineje. Ker je električna energija potrebna v tako velikih količinah za proizvodnjo aluminija, je pri tej proizvodnji postala odločujoč činitelj. Tista tovarna aluminija, ki si zagotovi električni tok poceni, si je s tem že zagotovila konkurenčno moč nasproti drugim tovarnam. V Franciji stane kilovatna ura električnega toka 3-4 franke, to je toliko, da francoska proizvodnja aluminija že ne vzdrži konkurence ameriških tovarn, ki prejemajo električni tok po nižji ceni. Hidrocentrala na reki Sanagi v Kamerunu dobavlja novi tovarni aluminija v Edei električni tok po ceni 1 fr. franka za kilovatno uro. Tako nizko ceno omogočajo vodne sile te reke. Ko bo elektrarna popolnoma dokončana (leta 1959), bo dajala 1,3 milijarde kilovatnih ur električnega toka na leto. Tovarna bo tedaj proizvajala lahko okoli 45.000 ton aluminija letno. Tedaj bo v tovarni zaposlenih 80-90 Evropejcev in 250 domačinov. Število Evropejcev se bo zmanjšalo, ko se domačini dovolj izvežbajo.

Tovarno aluminija je zgradila francoska družba »La Compagnie camerounaise de l'Aluminium Pechiney-Ugine« (ALUCAM). Francozi so izdelali načrte še za večje elektrarne v Afriki, tako v Suapitiju (za 3 milijarde kWh), v Kuiliju (7 milijard kWh) in v Ingi na Kongu (za 160-170 milijard kWh).

Naraščanje proizvodnje jekla na Angleškem

Britanska proizvdonja jekla je v februarju dosegla nov rekord z letnim povprečjem 22,47 mil. ton, kar znaša 3,4% več kot v februarju preteklega leta. Zadnji rekord so dosegli v preteklem novembru; v letnem povprečju je znašal 22,17 mil. ton. Narasla je tudi proizvodnja surovega železa; v februarju je dosegla letno povprečje 13,92 mil. ton in je bila za 1,7% višja od največje mesečne proizvodnje, ki so jo dosegli lani.

Računajo, da bo v vsem letu 1957 ostalo pri čvrsti težnji v proizvodnji surovega železa in jekla in da bodo v tem letu proizvedli 22,4 mil. ton jekla. V uradnih krogih opravičujejo optimizem po eni strani z ugodnejšim položajem v preskrbi z nafto, po drugi strani pa s tem, da upada uvoz jekla, kar gre v prid domači industriji.

Povpraševanje po jeklu se je povečalo na področju ladjedelniške industrije, s strani premogovnikov, gradbene industrije ter železnic in industrije železniškega voznega parka, zmanjšalo pa s strani industrije motorjev, žice, kuhinjske posode, opreme in konzervne industrije.

Tudi iz Kanade poročajo o naraščanju proizvodnje v metalurški industriji. Tako so v prvih dveh mesecih 1957 proizvedli 859.000 ton ingotov proti lanskim 816.000 v istem razdobju ter 597 tisoč ton surovega železa proti lanskim 554.000 tonam.

„Eurofima" za zboljšanje železnic

Kakor znano ima organizacija EUROFIMA namen finansirati načrte za izboljšanje železniškega prometa v Evropi. Organizaciji se je pridružilo 14 evropskih držav, in sicer Italija, Francija, Nemčija, Belgija, Holandija, Švica, Švedska, Danska, Norveška, Luksemburg, Avstrija, Jugoslavija, Španija in Portugalska. Sedež organizacije je v Švici. Na razpolago ima glavnico 11,5 milijona dolarjev. Za zdaj je sklenila naročiti 2000 tovornih vagonov, s katerimi naj bi se pospešil tovorni promet na evropskih železnicah.

MODERNIZIRANJE ITALIJANSKIH ŽELEZNIC

Glavno ravnateljstvo italijanskih državnih železnic je objavilo obširno poročilo o razvoju železnic v preteklem letu, ki daje pregled tudi za vsa povojna leta. Vlaki v Italiji so lansko leto prevozili 602 milijona potnikov in 53 milijonov ton blaga, to je precej več kakor leta 1955. Ta napredek pripisujejo v glavnem postopni elektrifikaciji železnic. Železniška uprava je najela četrto posojilo pri konsorciju »Consorzio di Credito per le Opere pubblicne« v znesku 40 milijard lir. Blagajna za gospodarsko obnovo Juga je dala na razpolago 75 milijard za izpopolnitev železnic v Srednji in Južni Italiji.

V dolžini 500 km so obnovili proge s polaganjem težkih tračnic, ki tehtajo 60 kg na meter dolžine. Uprava nadaljuje z varjenjem tračnic, da pridobi dolžino 48 metrov od preseka do preseka na tračnicah. Za elektrifikacijo so potrošili 34 milijard lir. Elektrificirane so bile proge Bologna-Benetke, Milan-Benetke in Bari-Foggia-Pescara v skupni dolžini 679 km. Lansko leto so stavili v promet 64 novih električnih lokomotiv in 40 Dieslovih, 182 potniških in 310 tovornih vagonov. V pogonu je 1562 električnih lokomotiv; za nabavo lokomotiv in prevoznega parka so potrošili okoli 26 milijard. Dohodki potniškega prometa so vrgli 118 milijard 40 milijonov lir, dohodki tovornega prometa pa 109 milijard 962 milijonov lir. Prvi so bili lansko leto za 5,32% višji kakor leta 1955, drugi pa za 8,52%. Primanjkljaj je v finančnem letu 1955/56 znašal 75 milijard 27 milijonov lir.

PRORAČUN ITALIJANSKE ŽELEZNIŠKE UPRAVE za finančno leto 1957-58 predvideva 389 milijard 950,3 milijona lir dohodkov, od tega 284.221 milijonov rednih dohodkov železnic, 54.493,2 milijona prispevkov države za kritje primanjkljaja in 51.246,1 milijona lir drugih državnih prispevkov, in sicer 40 milijard za usluge državnih železnic drugim ministrstvom. Stroški bodo naslednji: 207.936 milijonov za vzdrževanje osebja, 168.501,3 milijona za obratovanje in 13,513 milijonov za popravila vojne škode.

PRIMANJKLJAJ TUDI NA NEMŠKIH ŽELEZNICAH

Na zadnji seji zahodnonemške vlade so sklenili, razbremeniti upravo državnih železnic za okoli 300 milijonov nemških mark. To obremenitev predstavljajo razni izdatki, ki niso v neposredni zvezi z nemškimi železnicami, kakor n. pr. izplačevanje pokojnine železničarjem, ki so pribežali iz vzhodnoevropskih držav v Zah. Nemčijo, ali pa tudi odškodnina železničarjem, ki so bili ranjeni med vojno. Primanjkljaj zahodnonemških železnic je od časa denarne reforme dosegel okoli 1 milijardo 900 milijonov nemških mark. Osrednja uprava se je upria načrtu, da bi uvedli delovni tednik 45 ur. Pri sedanjem številu železničarjev je namreč neizvedljiv. Če bi skrčili delovni čas posameznika samo za eno uro, bi morali najeti 9000 železničarjev več. Finančniki so mnenja, da bi bilo treba za popolno ozdravljenje financ državnih železnic zvišati tarife. Do tega pa ne bo prišlo pred volitvami.

TRGOVCI, POZOR!

Tudi letos bomo Zagrebškemu velesejmu posvetili posebno številko »Gospodarstva«, ki bo razdeljena brezplačno med razstavljalce. Ta številka izide 17. aprila. Tržaškim podjetjem hočemo dati priložnost, da s primernim oglasom opozorijo nase razstavljalce na spomladanskem Zagrebškem velesejmu. Skoraj v istem času bo tudi milanski velesejem, o katerem bomo poročali v isti številki. Prav ta številka bo tudi primerna za velikonočna voščila.

Napredek tehnike zahteva sposobnejšega človeka

(V premislek našim gospodarskim organizacijam)

Živimo v dobi vsestranskega in naglega razvoja tehnike in gospodarstva. S tem v zvezi se vsak dan bolj pojavlja vprašanje, kako priti do sposobnega tehničnega in gospodarskega kadra.

Ni treba, da posežemo nazaj v začetek našega stoletja, da bi videli razliko v splošnem napredku zadnjih pet desetletij, dovolj je, če primerjamo napredek zadnjih dveh desetletij, da spoznamo, kako velik korak naprej je bil storjen na področju tehnike in v vseh panogah gospodarstva. Znanstveniki so neutrudljivo na delu. Skoro vsak dan beremo o kaki novi iznajdbi in kmalu zatem o njeni praktični uporabi bodisi v vojaške, bodisi za namene široke potrošnje. Tako se neprestano razvijajo vse panoge gospodarstva v zvezi z novimi izumi, ki jih je treba vreči na trg, da dosežejo potrošnika. Vse to zahteva izkušene moči tako na tehničnem kot gospodarskem področju.

Skoro v vsaki številki »Gospodarstva« beremo, kako pomagati našemu kmetijstvu, kako naj se odpomore našim obrtnikom itd., ne beremo pa, kako naj bi dvignili strokovno raven našega mladega kadra, ki je že zaposlen in tistega, ki se bo še zaposlil.

Iz naših šol prihaja v življenje vsako leto lepo število absolventov. Tu mislim predvsem na naše strokovne šole, ki pripravljajo dijake za praktično delo v obrti, trgovini, industriji in drugih panogah. Posebno pozornost bi morali posvetiti dijakom trgovske akademije, ki gredo v življenje s precejšnjim strokovnim znanjem, a ne vedno sodobnim. Tem in tistim, ki so šolo že absolvirali, bi morali nuditi najsodobnejše teoretično in po možnosti praktično znanje iz strok, ki so jim najbližje, če nam je skrb, da se bodo v življenju uveljavili in dosegli, vsaj najsposobnejši, vodilna mesta v raznih gospodarskih in tehničnih panogah.

Sola nudi, kar lahko nudi. Posebni *izpopolnjevalni tečaji* bi lahko nudili, kar šola zaradi obstoječih razmer in njene zastarelosti ne more dati. Ne mislim tu na profesorski zbor, ki da kar more, pač pa na pomanjkanje sodobnih učil in učnih pripomočkov ter strokovnih knjig.

Čemu naj bi služili ti izpopolnjevalni strokovni tečaji? Vsi vemo, da so vodilni položaji v podjetjih in raznih ustanovah poverjeni najboljšim močem, ki so se postopoma selekcionirale v času zaposlitve pri podjetju. Taka izbira ni še jamstvo za čim boljši uspeh. Vodilna funkcija zahteva obširno in raznoliko znanje, ki je nujno potrebno, da se medseboj povežejo in uskladijo razni proizvajalni in trgovski sektorji. Potrebni sta nadalje sposobnost in izkušenost, ki jih najboljši izvršni organ večkrat ne poseduje, četudi je postopoma prešel vse stopnje notranje hierarhije.

To vprašanje se danes še posebno čuti v moderni *ureditvi industrijskih podjetij*, ki predstavljajo določeno mero specializacij, večkrat zelo različnih ena od druge. Kdo ne ve, da imamo danes v podjetjih oddelke, ki predstavljajo pravzaprav svetove zase in ki v objemu od enega sektorja do celotnega pregleda lahko ustvarijo vrzel, ki postane usodna tudi najboljšim in nadebudnim silam.

V mnogih državah z naprednim gospodarstvom, posebno v Milanu, so te verste izpopolnjevalnih tečajev dosegle zavidno višino in tradicijo. Berem, da deluje v Milanu tak tečaj že od leta 1934. Obiskovalo ga je nad 3000 oseb, ki so se vedno strokovno uveljavile, potem ko so z uspehom naredili izpit pred precej zahtevno komisijo.

Obiskovalce teh tečajev pripravljajo priznani strokovnjaki, ki jih tudi izprašujejo. Pri izpitu posluša kandidata komisija treh strokovnjakov za tehnična in organizatorična vprašanja industrije. Kandidat razlaga n. pr. zamotan načrt cestne mreže in zdi se ti, da si v nekem podjetju v trenutku, ko mora pasti odločitev za izpeljavo načrta z vsemi posledicami finančne narave, možnosti zaposlitve, razvoja prometa, proizvodnje itd. Na eni strani torej možganski »trust« treh strokovnjakov, ki so lahko tudi vodilni umi velikih podjetij, na drugi strani mladi kandidat, ki skuša dokazati in braniti pozitivne strani načrta in izpodbiti vsako kritiko izpraševalne komisije.

Vem, da mi ne bi mogli začeti takoj s tako široko potezno akcijo v korist nove generacije. *V mejah naših moči bi vendar lahko nekaj storili.* Naše gospodarske organizacije naj bi skupno proučile možnost ustvaritve podobnega tečaja in s pomočjo naših tehnikov, komercialistov, pravnikov in drugih strokovnjakov bi lahko vsaj deloma odprli pot naši mladini k sodobnemu strokovnemu izpopolnjevanju. Prepričan sem, da bi podobne tečaje obiskovale rade volje zaposlene in nezaposlene mlade sile.

V zvezi z ustanovitvijo skupnega evropskega tržišča se bo pojavilo veliko vprašanj bodisi v preureditvi industrije bodisi v komercialni organizaciji, proizvodnji, prometu, uvozu in izvozu, kmetijstvu, finansiranju itd., ki jih bo treba proučiti in temeljito spoznati zaradi lažjega uveljavljanja v odnosnem poklicu.

Dokler ne bo strokovno šolstvo urejeno tako, da bo ustrezalo sodobnemu tehničnemu in gospodarskemu razvoju, *si moramo pomagati z izvenšolsko izobrazbo.* Dobro bi bilo, da bi naše gospodarske ustanove in zasebniki gospodarstveniki o tem vprašanju razmislili in pristopili k njegovi ustvaritvi. Le tako bo lahko naša mladina kos konkurenci in zahtevam današnjega življenja, ki postaja vedno bolj zahtevno v vseh gospodarskih panogah.

Lat.

Toda avstrijska mornarica je že tu! Zdaj je samo vprašanje, ali je za tržaško gospodarstvo bolje, da jo Trst sprejme, ali da ji pokaže vrata. V tem primeru ne bodo Avstrijci prav nič v zadregi, ker lahko izbirajo.

naše mnenje

Usodno vprašanje

V noči med 22. in 23. februarjem se je v Parizu policijska patrulja spopadla s skupino Arabcev, ki so bili oboroženi z majhnimi brzostrelkami in revolverji. Poročilo pravi, da je padlo okoli 50 strelov. Francoski listi opozarjajo, da so Alžirci s tem izvršili zakletev organizacije Efhat Abbas, da bo vojno prenesla na francoska tla.

Abdul Amir Kubbah, minister za gospodarstvo Iraka, je pisal nekemu uglednemu angleškemu listu, ki je sicer grajal angleško-francoski in izraelski napad na Egipt: »Mislim, da je skrajni čas, da je Izrael rakova rana na arabskem telesu; da so palestinski Židje skupina evropskih osvajalcev, ki so zavojevali kos arabskega ozemlja, ki je Arabcem pri srcu, ter zapodili 1 milijon nedolžnih ljudi iz njihovih domov pod begunske šotore. Noben Arabec ne bo sprejel obstanka Izraela kot trajno dejstvo«.

Svoj čas smo že omenili mnenje slovitega angleškega zgodovinarja Toynbeeja, češ naj se Evropejci ne čudijo, če se Azija upira zahodnemu svetu, ko je vendar Evropa v stoletjih svojega širjenja hotela vsiliti Azijcem svojo miselnost in svoj način življenja. Toynbee je to zapisal, ko se je vnela vojna v Indokini.

Evropa se torej mora pokoriti za svoje stare grehe. Angleži, Francozi in Izraelci so drago plačali napad na Egipt. Na pritisk Organizacije združenih narodov, za katero so stale seveda druge sile, so morali zapustiti egiptovsko ozemlje brezpogojno, brez slehernega jamstva, da bodo kasneje zavarovane njihove gospodarske in politične koristi, med temi prosta plovba skozi Sueški prekop. Poleg tega so morali v Egiptu prekiniti svojo gospodarsko delavnost. Njihov nepremišljeni korak je moralo plačati tudi mnogo drugih Evropejcev — med temi tudi nekaj tržaških družin — ki so morali oditi iz Egipta.

Vprašanje je zdaj, kako daleč pojdejo Arabci v svojih zahtevah. Kje so postavljene meje med upravičeno obrambo pred evropskim izkoriščanjem in krivičnim napadom: kje se pričenja nacionalizem in fanatizem. Predsednik Tito je v Pulju razkril, da je Francozom in Alžircem svetoval moder in realističen kompromis. Jugoslovanska diplomacija je tudi za to da se Egiptu da primerna odškodnina za škodo, ki jo je povzročil napad Angležev in Izraelcev. Krivico je treba vsekakor popraviti.

Toda za Evropo je življenjsko vprašanje, ali bo OZN imela toliko moči da bo svojo voljo vsilila arabskemu svetu; saj je gospodarski razvoj Evrope tesno povezan s sodelovanjem z Bližnjim in Srednjim vzhodom, ki poleg vsega hrani neizmerno bogastvo svojih petrolejskih ležišč. Kdo lahko trdi, da res pozna arabsko miselnost in dejanske arabske načrte, ko so s celo Angleži, ki že stoletja pošiljajo svoje ljudi med Arabce, zmotili v svojih računih, ko je Eden dal znamenje za napad?

OGLEJTE SI NAŠE IZLOŽBE!
IMAMO PRISTNO ANGLEŠKO BLAGO
ZA MOŠKE IN ŽENSKE OBLEKE

MAGAZIN ANGLEŠKEGA BLAGA
TRST - ULICA SAN NICOLÒ 22 - TELEFON 31-138 - TRST

BOGATA IZBIRA NA DEBELO
IN NA DROBNO. CENE UGODNE.
OBIŠČITE NAS ŠE DANES!

PO SVETU

NENADNA SMRT JUGOSLOVANSKEGA DRŽAVNIKA

V zadnji številki smo kratko poročali o obisku jugoslovanskega parlamentarnega odposlanstva v Londonu pod vodstvom predsednika Zvezne skupščine Moša Pijade. Ko se je M. Pijade na povratku iz Londona ustavil v Parizu, ga je na jugoslovanskem poslaništvu zadela srčna kap. Jugoslovanska vlada je odredila petdnevno splošno žalovanje. Rajnemu so v Beogradu priredili svečani pogreb. V svojih mladih letih je bil pokojni akademski slikar, nato je prešel v novinarstvo in politiko. Že predvojno je postal član komunistične stranke, za katero si je pozneje pridobil velike zasluge kot njen teoretik. Med vojno se je udeležil osvobodilne borbe ter je bil izbran za podpredsednika A. V. N. O. J. Po zadnjih volitvah je postal predsednik Zvezne ljudske skupščine in s tem zavzel eno najvišjih mest v državni upravi; saj je Zvezni izvršni svet (zvezna vlada) samo odtenek Zvezne ljudske skupščine.

JUGOSLOVANSKI ZUNANJI MINISTER V PARIZU. Državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popović je iz Belgije šel v Francijo na kratek oddih. Tako vsaj poročajo francoski listi. V Parizu ga je sprejel francoski zunanji minister Pineau. Po lanskem Titovem obisku v Parizu se diplomatski in gospodarski odnosi med tema dvema državama vidno izboljšujejo.

ADENAUER ODPOTUJE V PERZIJO. Nemški kancler dr. Konrad Adenauer prispe 28. marca v Teheran, prestolnico Irana (Perzije). Poleg zgodovinskih znamenitosti si bo ogledal tudi iranska industrijska središča. Govorili bodo predvsem o gospodarskih zadevah.

VON BRENTANO V AVSTRALIJI. Zahodnonemški zunanji minister Brentano je odpotoval v Avstralijo, kjer se je v Canberri sestal s predsednikom vlade R. Menziesom in zunanjim ministrom Caseyem. Podkancler Bluecher je obiskal Pakistan ter si ogledal pakistanska industrijska podjetja. V Karačiju se je sestal s predsednikom vlade.

TUJE ČETE IZ SREDNJE EVROPE? »Manchester Guardian« poroča, da se približuje čas, ko se bodo tuje čete umaknile iz Srednje Evrope na podlagi medsebojnega sporazuma. Zahodna diplomacija naj bi Sovjete prepričala, da bi umik čet bil koristen in brez vsake nevarnosti. V tem pogledu bi bilo treba posnemati Angleže, ki hočejo umakniti velik del svoje vojske iz Evrope.

GRŠKI NADSKOF SE BO VRNIL? Francoski listi poročajo iz Londona, da je angleška vlada proučila vprašanje, ali ne bi kazalo dovoliti nadškofu Makariosu, da se vrne iz pregnanstva v London, kjer bi razpravljali o ureditvi položaja na Cipru. Minister za kolonije se je v tem pogledu posvetoval z maršalom Hardingom, poveljnikom angleških čet na Cipru. Ta je menda angleški vladi priporočil, naj sprejme najnovejše predloge grškega osvobodilnega gibanja EOKA, ki je pripravljeno ustaviti oboroženo borbo pod pogojem, da Anglija osvobodi nadškofa Makariosa. Doslej je angleška vlada od njega zahtevala, da javno obsodi oboroženo vstajo proti Angležem. Šele nato bi ga izpustila. Na Cipru so te dni obesili 19-letnega Grka, ker so pri njem našli strojnico.

SVOJEVRSTEN ATENTAT NA IRSKEM. Na Severnem Irskem, ki je pod angleško upravo, so maskirani irski uporniki (člani tako imenovane Irske republikanske armade) ustavili tovorni vlak, odstranili strojevodjo in vlak nato pognali z veliko brzino proti naslednji postaji. Sedem vagonov je bilo hudo poškodovanih, ranjen ni bil nihče. Škoda znaša 20.000 funtov šterlingov (okoli 35 milijonov lir).

ŠPANCI NISO ZRELI ZA DEMOKRACIJO? Po zadnji preosnovi španske vlade se ni ojačil samo vpliv vojaštva in katoliških organizacij, tem več tudi monarhistov. Med ideološke pobudnike monarhije sodi zlasti vseučiliščni profesor Rafael Calvo Serer. Ta je pred štirimi leti v pariškem časopisu »Ecrits de Paris« napadel tedanjega prosvetnega ministra in več političnih ideologov falange. Pričakovali so, da bo Franco dal odstraniti pisca tega članka, v resnici pa ga je pozneje še večkrat sprejel. Prof. Serer zagovarja »socialno ljudsko monarhijo« in trdi, da špansko ljudstvo ni zrelo za demokracijo v evropskem smislu, ker ni bilo v Španiji nikdar neposrednega odnosa med ljudstvom in državo.

KAJ JE »OPUS DEI«. Zaradi razumevanje dogodkov na Španskem objavljamo nekaj podatkov o katoliški organizaciji »Opus Dei«, ki si je zagotovila v novi vladi enega predstavnika. Uradno se organizacija imenuje »Sociedad Sacerdotal de la Santa Cruz y del Opus Dei«. Ustanovil jo je duhovnik Jose Maria Escriva de Balaguer oktobra 1928. Zbrala naj bi pod istim okriljem duhovnike in laike, ki bi bili pripravljeni nastopiti s katoliškimi idejami v javnosti. Proti njej so vstali španski jezuiti, vendar jo je papež leta 1947 potrdil. Organizacija ima danes 200 domov. Njeni člani se delijo v štiri kategorije. V prvo spada 7000 članov (duhovnikov in laikov), ki so zaobljubili poslušnost in čistost; v drugo spada 12.000 razumnikov, delavcev in kmetov, ki so napravili manj obvezne zaobljube; 25.000 članov, ki sodijo v tretjo kategorijo in nadaljnjih 50.000 iz četrto kategorijo ima še manjše versko-stanovske obveznosti. Opus Dei ima svoje organizacije tudi v Ameriki, in sicer v Chicagu, Washingtonu, Bostonu in Madisonu. V Navarri ima Opus Dei lastno univerzo. Jezuitski red se je temu gibanju več časa protivil, češ da zagovarja preveč svobodoljubne ideje.

ANGLEŠKA VOJSKA OSTANE NEOKRNJENA. Od svojih 75.000 mož na evropskih tleh so Angleži hoteli poklicati domov 20-30.000 vojakov. Zahodnoevropski ministri so se na sestanku v Londonu temu uprli. Zadeva je bila zdaj predložena glavnemu stanu atlantske zveze (NATO). Angleži trdijo, da bi udarna moč skrčene vojske, ki bi bila opremljena z atomskimi bombami, bila enaka udarni moči sedanjega števila vojakov. Poveljnik NATO gen. Norstad ni tega mnenja in zahteva številno močno vojsko tudi na kopnem.

Mednarodna trgovina

Tržaški lesni trg

Položaj na tržaškem lesnem trgu je zaradi zaprtja Sueškega prekopa še vedno nejasen. Lepo vreme je nekoliko pospešilo povpraševanje po gradbenem lesu s strani italijanskih odjemalcev. Cene avstrijskega lesa so čvrste in se bodo po mnenju mnogih trgovcev še nekoliko zvišale. Jugoslovanske oblasti ne izdajajo še novih licenc; vse kupčije z Jugoslavijo se vršijo še v okviru prejšnjih izvoznih dovoljenj. V tržaških lesnih krogih se širi glas, da bodo Jugoslovani v bodoče usmerjali svoj izvoz v glavnem v levantske države in na Srednji vzhod. Italijanski odjemalci so zaključili nekaj kupčij z romunskimi izvozniki, ki čedalje bolj prodirajo s svojim blagom na evropska tržišča.

LES IZ VZHODNIH DRŽAV ZA TURČIJO

Les iz vzhodnih držav, zlasti iz Romunije, je na nekaterih trgih že skoraj izpodrinil les iz Avstrije in drugih držav. Tako je n. pr. Turčija preveč zadolžena in nima na razpolago dovolj deviz za uvoz lesa iz držav s čvrstejšo valuto. Ta trg so si osvojile vzhodne države s tem, da dovoljujejo Turčiji posebne plačilne olajšave. Kontingent za uvoz romunskega lesa v Italijo je bil pri zadnjih pogajanjih povišan kar za štirikrat.

IZVOZ OLJNIH POGAČ IZ ZEMELJSKEGA OREŠKA

Ministrstvo za zunanjo trgovino je dovolilo izvozni kontingent 10.000 ton oljnih pogač in moke, dobljenih iz semena zemeljskega oreška (arašisa), za izvoz v tiste države, za katere velja »tabela Esport«; kontingent velja do 31. 7. 1957. Prošnje za dodelitev kontingenta se morajo vložiti do 31. marca; v poštev pridejo samo operaterji, ki so vpisani v kartoteko izvoznikov in ki dokažejo, da so v zadnjih letih opravljali posle izvoza oljnih pogač.

PREPOVED UVOZA ŽIVINE IN MESA IZ FRANCIJE

Visoki komisariat za higieno in zdravstvo je z odlokom z dne 21. februarja t. l. začasno prepovedal uvoz prežvekovalcev in prašičev, kakor tudi njihova mesa, bodisi svežega, ohlajenega ali zmrznjenega, iz Francije. Odlok je stopil takoj v veljavo.

UVOZ SLADKOVODNIH RIB IZ JUGOSLAVIJE

Finančno ministrstvo je izdalo pojasnilo, da je pod postavko »svežih in soljenih rib«, ki se v blagovni izmenjavi z Jugoslavijo uvažajo čez carinarnico ter z vizumom ICE (Italijanskega zavoda za zunanjo trgovino), treba razumeti tudi žive sladkovodne ribe. Potemtakem za njihov uvoz ni potrebno posebno uvozno dovoljenje.

JUGOSLOVANSKA TOVARNA BO IZDELOVALA ŠIVALNE STROJE PO ITALIJANSKI LICENCI. Tovarna »Vlado Bagat« iz Zadra je sklenila z neko italijansko tovarno iz Pavije sporazum o medsebojnem sodelovanju v proizvodnji šivalnih strojev. Predvidevajo, da bo za 5 let jugoslovanska tovarna proizvajala že končne izdelke po tej licenci. Tovarna »Vlado Bagat« je nekoč proizvajala predmete za vojaško uporabo, zdaj pa je preusmerila svojo proizvodnjo za civilno potrošnjo.

NOVA REČNA TOVORNA PROGA

Po informacijah iz jugoslovanskega rečnega brodarstva bo 15. marca začela obratovati nova rečna tovorna linija. Iz Beograda bo vsako sredo odplula tovorna ladja v Budimpešto, dalje v Bratislavo in na Dunaj do Regensburga. Ta proga bo omogočila pospešitev prevoza blaga čez Madžarsko in Avstrijo do Zahodne Nemčije.

ZA 22 MILIJONOV DOLARJEV BOMBAŽA bo Francija nabavila v Ameriki. Poleg tega bodo Američani prodali Francozom za 3 milijone koruze in 8 milijonov dolarjev drugih kmetijskih pridelkov. Denar za nakup tega blaga bo stavila Francozom na razpolago ameriška uprava za mednarodno sodelovanje. Francozi bodo plačali protivrednost v frankih. S temi franki bo Amerika nabavila blago v Vietnamu in Kambodži.

PODRAŽITEV ALUMINIJA V FRANCIJI. Francoski uradni bilten za cene je 16. marca objavil odlok ministrstva za gospodarstvo, s katerim je bila cena aluminija povišana za 5% ter določena na 183 frankov za kg.

PROIZVODNJA ŽELEZA IN PREMOGA EVROPSKE SKUPNOSTI

Iz Luksemburga poročajo, da je doseglo šest držav-članic Evropske skupnosti za premog in jeklo v januarju proizvodnjo 22,016.000 ton premoga, kar je največja proizvodnja od marca meseca lanskega leta dalje. Proizvodnja jekla je znašala prejšnji mesec 5 milijonov 082 tisoč ton, v primerjavi s 4 milijoni 735 tisoč ton v decembru lani.

ANGLEŠKO IZSELJEVANJE V KANADO. Kanada podpira priseljevanje angleških izseljencev. V letu 1956 se je izselilo iz Anglije v Kanado nad 50.000 oseb, letos pa pričakujejo, da bo to število naraslo na 80-100.000 oseb.

ITALIJA–JUGOSLAVIJA

ITALIJA NUDI

Kaljače, gumene čizme
Calzaturificio Superga, Torino, Via Verolengo 20.

Frižideri za radionice i trgovine
Ezio Mazzoleni, Sesto Calende (Varese), Via Angera 11.

Ribe svježe i spužve
CO.ME.OR., Milano, Via U. Foscolo 1.

Strojevi za proizvodnju boca
Industria vetraria italiana S. Cristoforo, Milano, Via Guintellino 26.

Čarape i gležnjake od najlona
Fontana Bruno, Torino, Via Aosta 31.

Strojevi i aparati za limene konzerve
Oreste Luciani, Parma, V. Bologna 31.
Oreste Luciani, Agenzia di Napoli, Napoli, Corso Garibaldi 52.

Tkanine pamučne i vunene i upredena vuna
Filatura Superga, Trivero-Biella

Tekstil
Lemital S.r.l., Milano, V. Guerrazzi 9.

Vodomjeri
Bosco and C., Torino, Via Buenos Aires 4.

Čarape pamučne i od najlona, konfekcija
Intercoop, Bologna, Via Oberdan 24.

Pločice za teraco podove
Matedil, Torino, Via Governolo 24.

Proizvodi od plastičnih masa: cijevi, profili itd.
Vinilplastic S.r.l., Busto Arsizio.

Strojevi šivaći
Wilson di Angelo e Piero Malterra, Torino, Via Passo Buole 16.

Alat ručni, pile
Paolo Morassutti S.p.a, Padova.

Dvokolice
Industria Cicli Torpedo, Padova.

Aparati električni za visoki i niski napon
Romano Giovanni, Torino, Via Ricasoli 28.

ITALIJA TRAŽI

Boje aluminijske
Silvio Scherli, Trieste, Via Giorgio Vasari 11.

Ugljen drveni
Magnani Emilio, Milano, Via Archimede 22.

Ruda kromna, tungstenova i manganova
Fontana Bruno, Torino, Via Aosta 31.

Proizvodi poljoprivredni, gradjevno drvo, gorivo drvo
Intercoop, Bologna, Via Oberdan 24.

Divljač smrznuta (zečevi, fazani i dr.)
Marcello Montano, Rapallo, Via S. Rocco - Blocco Garbarino.

Telad živa i zaklana, konji za klanje
Emeri Emilio, Milano, Via Morozzo della Rocca 9.

Papir, drvenjača, celuloza - želi zastupati
Rag. U. Bartoli, Udine, Via S. Daniele 7.

Celuloid u listovima za izradu okvira za naočale
Dario de Cesaro, Domegge Cadore, Via Talamini 81.

Trupci borovi za rudnike
Banco di Roma, Cagliari.

NAPETOST RASTE. Na otoku Bermudi, angleški koloniji ob severoameriški obali sta se sestala Eisenhower in angleški predsednik Mac Millan. Žukov je v svojem govoru napadel Ameriko. Moskva skuša pridobiti Zahodno Nemčijo za tesnejše gospodarsko sodelovanje, ki naj bi vplivalo tudi na politiko.

DRŽAVA IN CERKEV. Predsednik Zvezne ljudske skupščine M. Pijade je na tiskovni konferenci v Londonu izjavil, da država ne more dovoliti Cerkvi položaja države v državi. Okoli tega vprašanja se je v Italiji vodila polemika okoli 80 let. Kaže, da je niti lateranski sporazumi, s katerimi je bila dosežena sprava med Cerkvijo in Italijo, niso dokončno spravili z dnevnega reda. Papež je te dni z neko svojo izjavo zahteval več javne morale v Rimu, ki je hkrati sedež katoliške Cerkve, in se pri tem skliceval tudi na konkordat oziroma lateranske sporazume iz leta 1929. Obregnil se je ob neko razsodbo ustavnega sodišča. To je zopet razvnelo duhove ki so postavili vprašanje, kako daleč lahko Cerkev posega v državne zadeve. Celo milanski »Corriere della Sera«, ki podpira sedanjo vlado, vidi v papeževi izjavi nedopustljivo vmešavanje v notranje razmere Italijanske republike.

Katoliški listi so proti taki razlagi. Domnevajo, da je papežev nastop vplival tudi na odstop predsednika ustavnega sodišča De Nicole.

DENAR

K RAVREDNOTENJU ZLOTIJA

Poljska vlada se je odločila k denarni preobrazbi ter določila nov tečaj zlotija nasproti dolarju. Doslej je veljal tečaj 4 zlotije za 1 dolar, po novem tečaju pa bo 1 dolar vreden 24 zlotijev. Poročila iz Varšave trdijo, da ne bo zloti niti sedanjega tečaja dolgo vzdržal; dejansko se namreč dolar prodaja po 95 zlotijev. Izvedenci navajajo, da ne bo imela zunanja trgovina od te preobrazbe nikakšne koristi, ker se razvija že zdaj v funtih šterlingih ali v rubljih. Tečaj zlotija nasproti rublju je ostal neizpremenjen. Verjetno je, da bo novi tečaj zlotija nasproti dolarju prinesel precejšnje koristi poljskemu turizmu.

DEVIZE V FRANKFURTU 15. MARCA: 100 danskih kron 60,42 DM G (denar), 60,54 B (pismo); 100 norveških kron 58,745 G, 58,865 B; 100 švedskih kron 81,10 G, 81,26 B; 1 funt šterling 11,745 G, 11,765 B; holandski florint 110,14 G, 110,36 B; 100 belgijskih frankov 8,344 G, 8,364 B; 100 francoskih fr. 1,1901 G, 1,1921 B; 100 švicarskih frankov 95,725 G, 95,925 B; 1000 italijanskih lir 6,666 G, 6,686 B; 100 avstrijskih šilingov 16,115 G, 16,155 B; 1 ameriški dolar 4,197 G, 4,207 B; 1 kanadski dolar 4,388 G, 4,398 B; 100 švicarskih frankov 97,875 G, 98,075 B DM.

NOVA POBUDA SOVJETSKE ZVEZE

Sovjetska vlada je vladam v Evropi in ZDA poslala noto, s katero predlaga svojevrstno gospodarsko sodelovanje v Evropi in s tem posredno odklanja enotno evropsko tržišče ter Evratom. O svojem predlogu je obvestila tudi Evropsko gospodarsko komisijo ki deluje pod okriljem Organizacije združenih narodov v Ženevi. Gospodarsko sodelovanje bi se po zamisli Sovjetske zveze ne smelo omejiti na posamezne države, temveč bi moralo zajeti vso Evropo. Ustanovili naj bi enega ali več institutov za raziskovanje atomske energije, do katerih bi imele dostop vse evropske države. Te naj bi skupno sodelovale tudi pri ustanovitvi podjetij za izkoriščanje atomske energije v industrijske namene. Sovjetska zveza je pripravljena pomagati s svojimi izkušnjami. Drugi predlog govori o gospodarskem sodelovanju tudi na naslednji osnovi: ustanovili naj bi se hidrocentrale, ki bi dajale električno energijo nekaterim državam; organizira naj se skupno izkoriščanje premogovnikov, da bi tako zagotovili gorivo tudi državam, ki ji primanjkuje; sklenili naj bi sporazum za razvoj mednarodne trgovine; zagotovili naj bi medsebojno gospodarsko in finančno pomoč posameznim državam.

SKUPNO EVROPSKO TRŽIŠČE IN JUŽNA AMERIKA

Bližnja ustanovitev skupnega evropskega tržišča je vzbudila v Mehiki in nekaterih južnoameriških državah precejšen strah, da bi se utegnila zmanjšati trgovinska izmenjava med njimi in Evropo. Zlasti se boje neugodnega vpliva na blagovno izmenjavo z Mehikom, ki je bila v zadnjih letih precej narasla. Poplah gospodarskih krogov povzroča zlasti morebitna vključitev francoskih čezmorskih posesti v skupno tržišče, ker gre pri proizvodnji teh posesti za blago, ki ga dobavlja na evropski trg tudi latinska Amerika.

Računajo, da bodo nekatere dežele latinske Amerike prisiljene revidirati svoje trgovinske odnose z nekaterimi evropskimi državami.

Na poljedelskem sejmu v Veroni

Sodelovanje z Novosadskim sejmom - Mehanizacija kmetijstva

Verona, 16. marca

(Izvirno poročilo za »Gospodarstvo«)

V času od 10. do 19. marca je bila Verona središče zanimanja poljedelcev, živinorejcev ,agronomov, kmetijskih izvedencev in tehnikov od povsod. Organizatorji so se potrudili, da na prostoru 270.000 kv. m pokažejo stanje in napredek modernega poljedelstva, živinoreje, perutninarstva, vrtnarstva, sadjarstva in cvetličarstva.

Udeležba 1688 razstavljalcev, od tega 729 iz raznih držav, pomeni znaten organizacijski napor, ki rodi iz leta v leto večje uspehe. Veronski sejem, ki o njem poročajo še srednjeveški viri, je namreč leta 1898 dobil uradni značaj in se je po letu 1930 specializiral za poljedelstvo, agrarno mehaniko in živinorejo v mednarodnem merilu. Znani živinski sejmi, velikanska skladišča in hladilnice ter veletržnica sadja mu dajejo trdno oporo.

Udeležba inozemstva je razveseljiva in šteje 21 držav, ki uradno razstavljajo ali pa imajo na sejmu trgovinske urade in posamezne razstavljalce. Uradno razstavljajo letos: ZDA, Zapadna Nemčija (v lastnih paviljonih), Holandija, Švedska, Švica in Francija. Udeležba teh držav je pomembna, saj šteje n. pr. Nemčija 269 razstavljalcev, Francija 55, Avstrija 51, Holandija 47, ZDA 57, Anglija 31. Švica 16 itd.

UDELEŽBA JUGOSLAVIJE

Podonavske države zastopata Jugoslavija in Madžarska z razstavljanjem živine. Jugoslavija je letos uredila na sejmu tudi trgovinski urad, pod vodstvom odposlanstva Novosadskega sejma. Udeležujejo se razstave v tem uradu: Avala in Jugoexport iz Beograda, Kulpin, Jugovino, Vojvodina - Coop in Planta - Coop. iz Novega Sada.

Dne 18. marca je bil prirejen »Jugoslovanski dan«, ki so mu prisostvovali razen uradnih predstavnikov z italijanske strani in sejemska uprava, tudi jugoslovanski delegati. Obiskovalcev iz raznih strani Jugoslavije je vedno več: lani 160, letos že 550, kar kaže bodisi na vedno večje sodelovanje med obema državama, bodisi na uspeh veronske prireditve in na večjo skrb za področje kmetijstva v Jugoslaviji. Razen poverjenika za poljedelstvo Vojvodine g. Kmezić Nikole, podpredsednika MLO Novi Sad g. Bačkalića, gen. dir. Novosadskega sajma g. Djure Sekickog, strokovnjakov ing. Pavlovića in ing. Gipsmana je bilo opaziti tudi poverjenika za poljedelstvo Bosne in Hercegovine g. dr. Šegrt Vlado, predsednika Poljoprivredne Komore BiH g. Buković Ivana in druge.

Iz razgovora s članom izvršnega odbora veronskega sejma bar. T. Salvottijem, ki je hkrati tudi »zunanji minister« sejma, smo izvedeli — kar je bar. Salvotti naglasil s posebnim veseljem — da je obiskalo sejem veliko število jugoslovanskih agronomov, profesorjev kmetijskih šol z dijaki vred, gozdarskih inženirjev, vodij kmetijskih zadrug in tudi kmetov.

SODELOVANJE Z NOVOSADSKIM SEJMOM

Vodstvo sejma predvideva za letos še več poslov z Jugoslavijo v primeri z rezultatom v letu 1956, ko je bilo realiziranih za okrog 500 milijonov lir poslov v obeh smereh. Sejemski kontingent je predviden za Jugoslavijo letos v znesku za okoli 30 milijonov lir za: suhe gobe in zelišča, mesne konzerve, slivovko in podobno, celulozo, les in izdelke. Nadaljnjih najmanj 150 milijonov lir predvidevajo za konje in govedo. Dokončna višina bo določena na podlagi kupčij in protipostavka, t. j. italijanski izvozni kontingent bo dozorela na Novosadskem sejmu, ki je nekak jugoslovanski »pobratim« veronskega. Sodeč po lanskoletnih rezultatih in po kreditih, ki so za letos odobreni poljedelstvu v Jugoslaviji, italijanski izvoz ne bo nazadoval. V poštev prihajajo zlasti traktorji in drugi poljedelski stroji, umetna gnojila, specialna krmila, gume in izdelki. Pirelli, Fiat, Landini, Orlandi, Vitasol itd. so bili lani glavni dobavitelji, letos pa se uvrščajo še mnogi drugi.

Sodelovanje veronskega z novosadskim sejmom se je pokazalo kot izredno uspešno in predstavniki Verone ne skrivajo svojega zadovoljstva. Prav tako nam je tudi komercialni ravnatelj Novosadskega sejma g. Fleischer poudaril da se to sodelovanje uspešno razvija in da so seveda še mnoge možnosti odprte. Italijanski kupci in obiskovalci so pokazali mnogo zanimanja za jugoslovanske izdelke in pridelke. Glede živine ni težav in gre prodaja gladko od rok, za ostalo pa bo še treba obdelati tržišča in povečati kontingent.

MEHANIZACIJA POLJEDELSTVA

Jugoslovanski obiskovalci sejma proučujejo zlasti vprašanje mehanizacije poljedelstva, in sicer dve skupini od Instituta za mehanizacijo v Zemunu in Zagrebu. Ko smo omenili, da ni letos težišče zanimanja obiskovalcev sejma več v težkih strojih, marveč v srednji mehanizaciji, je tudi g. Fleischer potrdil, da zanimanje jugosl. strokovnjakov sovpada. Razen tega zanimajo kemična sredstva, gnojila in zaščita rastlin, nadalje naprave za namakanje in drugo.

Predvideva se že italijanska udeležba na novosadskem sejmu in ni izključeno, da pride tudi do kolektivne ali uradne udeležbe. Razstavljalci iz Italije naj bi prikazali: traktorje, pluge (zlasti rigolne), mline in pribor, proizvode kemične industrije, umetna krmila itd.

Veronska sejemska uprava je znala pridobiti sodelovanje vseh in bar. Salvotti s poudarkom navaja navzočnost delegacije 8 oseb iz ČSR, 4 iz Poljske, 2 iz Bolgarije. Iz ZSSR je prišlo 6 predstavnikov znane moskovske stalne poljedelske razstave, poleg uradnih predstavnikov. Ti obiski niso brez rezultatov: Rusi in Čehi potujejo te dni na pogajanja k FIAT zaradi večjih nabav.

MILIJARDNE KUPČIJE

Finančni rezultat veronskega sejma je bil leta 1956 okrog 14 milijard lir kupčij, za letos pa predvidevajo nad 15 milijard. Obiskovalcev je bilo lani 400 tisoč, letos pa okrog pol milijona. Prodaja večjih strojev letos deloma nazaduje ,povečal pa se je posel z srednjimi in malimi stroji. Znak, da so se poljedelci s težjo motorizacijo zaenkrat ustavili, bodisi da jim zadostuje ali pa da bodo potrebni olajševalni krediti. Namesto traktorjev kupujejo zdaj bolj naprave za namakanje, transporterje, opremo za silose, žerjave. Živilski sektor dobiva večjo veljavo in pač vse, kar je z njim v zvezi in s predelavo. Kupčije s konji so letos večje kot lani, in kaže da bo tudi goved več prodanih.

Veronski sejem ima namreč tudi nekak »podaljšek«, t. j. razstavo-sejem živine, ki je prosto dostopen in kjer računajo na udeležbo okrog 1000 razstavljalcev-prodajalcev, ki pa niso registrirani. Uprava sejma meni, da je takšna rešitev najkoristnejša, pač zaradi velike tradicije.

Nedvomno pa je težišče sejma mehanizacija. Letos je veronski »salon poljedelskih strojev« slavil desetletnico: 3 tisoč kv. m površine, okrog 1000 razstavljalcev s skoraj 6.000 raznimi stroji. Posebna komisija ugotavlja in ocenjuje »Prikazovanje novosti« s tega področja, ki je letos razdeljeno na 4 odsekov. Med traktorji veliko reklamirajo Fiatov »La piccola« 18 Ks, avstrijske in italijanske traktorje s pogonom na vsa 4 kolesa, zanimiv pa je nekak italijanski »Unimag«: **Lamborghini Universale**, z motorjem zadaj, delovnimi priključki in prostorom za tovor spredaj. Na ostalih odsekih gre v glavnem za izboljšave in manj za popolne novosti. Veronski sejem je v Italiji največji trg za to motorizacijo: dobra četrtina vseh traktorjev in motornih strojev se letno zaključi prav na sejmu. Zaradi tega je tudi minister poljedelstva Colombo, ki je sejem odprl, posebej poudaril pomen mehanizacije in tehničnega napredka v poljedelstvu.

B. A. Z.

Živahne priprave na Tržaški velesejem

Dne 23. junija se bodo devetič odprla vrata tržaškega mednarodnega vzorčnega velesejma. Že nekaj časa se vršejo priprave za to pomembno gospodarsko prireditev, ki bo trajala vse do 7. julija. Velesejemska uprava si na vso moč prizadeva, da bi čimbolj povzdignila raven te prireditve, istočasno pa želi privabiti na razstavišče vse tiste države, ki tvorijo tržaško gospodarsko zaledje ali pa leže ob prometnih poteh, katerih žarišče je naše mesto.

Predvsem naj opozorimo na nedavno tiskovno konferenco pred predstavniki domačega in tujega tiska v Milanu. Predsednik tržaškega velesejma ing. Sospisio je bil tudi na uradnem obisku v Ljubljani, kjer se je sestal s predstavniki gospodarskih ustanov LR Slovenije. Ing. Sospisio bo nadalje obiskal 9. marca velesejem v Frankfurtu, kjer bo zastopal tako tržaški velesejem, kakor tudi odbor za skupno propagando.

Čeprav nas loči še nekaj mesecev od sejma, lahko že danes prikažemo našim čitateljem, kakšen je načrt za letošnji velesejem.

V prejšnjih letih smo lahko opazili, da so bile prirejene posebne razstave, ki dajejo sejmu posebno obeležje. Tudi letos bomo lahko ugotovili raznolikost blagovnih skupin, razmeščenih v raznih paviljonih. Vsekakor pa bodo industrijski in obrtni izdelki porazdeljeni v tipične razstave.

Kakor vsako leto, se bodo lahko tudi na letošnjem velesejmu seznanili industrijci in obrtniki z najnovejšimi stroji in strojnimi napravami. Veliko zanimanje bo gotovo zbudila razstava ladjedelniške industrije. Letos bodo namreč obhajale Združene jadranske ladjedelnice — CRDA stoletnico svojega obstoja. Zato posveča velesejemska uprava veliko pažnjo temu jubileju. Že sedaj lahko predvidevamo veliko udeležbo tovarn težke strojne industrije kakor tudi mnogoterih ladjedelnic. Zastopana bo tako domača kakor tudi tuja industrija te stroke. »Finmeccanica«, ki se je udeležila vseh tržaških velesejmov, bo priredila letos posebno razstavo svojih izdelkov s področja ladjedelstva in opreme ladij.

Ker je že sedaj izredno zanimanje s strani strojne industrije, bo povečala uprava velesejma prostor, na katerem bodo razstavljeni stroji. Suhozemski in pomorski stroji bodo razmeščeni na skoraj eni četrtini površine razstavišča. Letos bodo razstavni prostor povečali s tem, da bodo porušili sosedno stavbo, ki je bila doslej izven razstavišča.

Za časa velesejma se bodo sestali znanstveniki in tehniki na kongresu ladjedelske tehnike, katerega bosta organizirali družba CRDA in tehnična fakulteta tržaške univerze.

Tudi letos bo **mednarodna lesna razstava** in sicer četrta. Na njej bodo prikazani tako lesni polizdelki in končni izdelki kakor tudi vsi tisti industrijski proizvodi, ki so namenjeni mizarskemu poklicu. Vzporedno s to razstavo pa bo tradicionalni mednarodni kongres lesnih tehnikov ter gospodarskih strokovnjakov s področja lesne trgovine.

Posebna razstava bo združevala proizvode široke potrošnje med katerimi bodo vsekakor na prvem mestu električne naprave, katere so namenjene našim domovom. Ne bo izostala niti vsakoletna **obrtniška razstava.** To bo VIII. razstava obrtniških izdelkov.

Poleg razstav v režiji posameznih industrijskih podjetij oziroma njihovih zastopnikov pa bomo lahko tudi letos obiskali kolektivne razstave mnogih tujih držav. **Jugoslavija** bo devetič prisotna s svojo veliko kolektivno razstavo v »Palači narodov« ter s posebno lesno razstavo na mednarodni lesni razstavi. Zvedeli smo, da namerava Jugoslavija posvetiti letos posebno pažnjo gospodarskim sektorjem republike Slovenije in Hrvatske.

Tudi Avstrija je že napovedala svojo udeležbo. Ta država bo, kakor Jugoslavija, prisotna z dvema velikima razstavama, namreč kolektivno razstavo raznih panog svoje industrije ter lesno razstavo. Zvezna nemška republika bo uradno zastopana z informacijsko pisarno. Nemško ministrstvo za poljedelstvo, prehrano in gozdove pa namerava sodelovati v sektorju prehranjevalne industrije. Vlade Sirije, Libanona in Jordanije bodo priredile svoje uradne razstave. Od Sredozemskih držav bo nadalje zastopana s kolektivno razstavo tudi Grčija.

Ravnateljstvo veselejma je neumorno na delu, da bi pritegnilo k udeležbi še druge dežele. Na osnovi dogovorov, ki so še v teku, lahko sklepamo, da bodo na velesejmu uradno zastopane tudi Združene ameriške države ter Indija.

Naj opozorimo še na posebno razstavo, ki bo namenjena najrazličnejšim napravam za povečanje varnosti prometa. Obenem bodo za časa velesejma sestanki strokovnjakov za cestno-prometno varnost.

Našega pregleda o letošnjem tržaškem velesejmu ne moremo zaključiti ne da bi omenili še mnogotere druge razstave, na katerih bodo prikazani proizvodi prehranjevalne industrije, avtomobili domačih in tujih znamk, motorna kolesa, gradbeni stroji in še marsikateri drugi zanimivi izdelki.

M. P.

KOZJE KOŽE IZ ETIOPIJE ZA SOVJETSKO ZVEZO. Pred kratkim so Rusi nakupili trenutno vse razpoložljive kože na etiopskem trgu. Šlo je za čez 230.000 komadov teh kož. Blago so plačali po 77 šilingov za funt Cif, in sicer v funtih šterlingih.

Tudi usnjarstvo na prvi gospodarski razstavi

Ljubljana, marca

Drugi sejem mode in usnjarstva z mednarodno udeležbo v Ljubljani ima poseben poudarek tudi na usnjarstvu, pravzaprav na usnjarskih končnih izdelkih, ki so sestavni in dopolnilni del oblačenja. Tudi ti izdelki se po svoji barvi, obliki in načinu izdelave stalno prilagajo novim modnim posebnostim raznih dob.

KAJ BODO RAZSTAVLJALI NA POMLADANSKEM SEJMU MODE?

Razen nekoliko vzorcev prvovrstnega usnja bodo razstavljali predvsem vse vrste obuvala za razne prilike in letne čase, zlasti pa nove modele lahkega pomladanskega in poletnega obuvala za ženske, moške in otroke ter končno pisano vrsto raznih usnjenih galanterijskih izdelkov. Vse to bo razstavljeno v kojah posameznih podjetij. Razen tega bodo manekeni na revijah sodobnega oblačenja in tudi na elitnih modnih revijah prikazovali lepoto in praktičnost teh izdelkov.

Vsekakor je namen sodelovanja usnjarske, predvsem pa usnjarsko-predelovalne industrije na pomladanskem sejmu mode v tem, da prikaže pester sortiment in odlično kakovost usnjenih izdelkov. Zlasti pa želijo seznaniti množice potrošnikov z novimi vzorci z modnimi barvami in kombinacijami, katere nudijo v skladu z zahtevami letošnje mode jugoslovanski usnjarji in čevljarji. Posebno velja to za galanterijo; kajti razni galanterijski izdelki so bistveno dopolnilo elegantne osebne pojave ter zadnji in pretežno odločilni okrasek in dodatek k obleki in obutvi.

POSLOVNI STIKI S TUJINO

Na tem sejmu želijo Slovenci med drugim tudi poglobiti svoje poslovne stike s tujino; kajti geslo usnjarske — predelovalne industrije je: »Čim več kvalitetnih izdelkov za široko potrošnjo in izvoz«. Ves svet pozna »kranjsko« svinjsko usnje. Uspešno pot v svet si zlasti vedno bolj utirajo tudi jugoslovanski čevlji in usnjeni galanterijski izdelki.

Devize, ki jih dobijo z izvozom teh proizvodov, zadostujejo, da si z njimi nabavijo manjkajoče surovine (goveje kože) za domače usnjarne. Kot drugod v Evropi morajo tudi Jugoslovani za kritje potreb usnjarskih tovarn uvažati skoraj polovico osnovnih surovin ter deloma tudi pomožnih sredstev in barv.

Slovenski usnjarji, čevljarji in galanteristi so obogateli tradicije svojih prednikov in si po vojni pridobili v svetu sloves solidnih in kvalitetnih delavcev.

UDELEŽBA TUDI TUJIH PODJETIJ

Razen vseh slovenskih proizvodnih podjetij sodelujejo na tem sejmu tudi pomembnejša jugoslovanska konfekcijska podjetja, kot n. pr. »Partizan« iz Beograda, »Vojvodina« iz Zemuna, »Nada Dimić« iz Zagreba, »Varteks« iz Varaždina, »Kotka« iz Krapine, »Novitet« iz Novega Sada, »Slavonija« iz Osijeka itd. Seveda bodo sodelovala tudi tuja podjetja, med njimi tudi »F. I. S. A. C.« — Como in Marzotto Milano (Italia), Loden-Steiner iz Mandlinga in Charnaux iz Dunaja (Avstrija), Kastofa (Holandija) itd.

G. R.

Pristanišča postajajo preplitva

Nad 2 milijona lir za vsak meter poglobljene obale

Ladjedelnice so danes po vsem svetu tako zaposlene kakor redko kdaj poprej. Brodarska podjetja jim pošiljajo iz dneva v dan nova naročila. Računajo, da bo za prevoz petroleja l. 1965 potrebnega 74% več ladijskega prostora kakor danes; to se pravi, da se bo tonaža petrolejskih ladij v osmih letih kar podvojila. Kaj čuda, če se danes po uradih brodarjev in ladjedelnic pogajajo že za naročila, ki jih bodo ladjedelnice lahko izvršile šele leta 1970.

V ladjedelnicah nastajajo nove težave ne morda zaradi preobsežnih naročil, temveč zaradi drugih tehničnih vprašanj, ki jih mora prebroditi današnje ladjedelstvo. Ne gre samo za to, da bi zgradili čimveč ladij in da bi s tem ustregli zahtevi po večji razpoložljivosti s petrolejskim ladijskim prostorom. Brodarji zahtevajo večje ladje. Le malo je danes ladjedelnic, ki bi lahko ustregle brodarjem in zgradile tako velike petrolejske ladje, kakor jih ti naročajo. Ladjedelnice se navadno upirajo graditvi prevelikih ladij, ker morajo temu primerno preurediti svoje naprave; z druge strani pa nimajo nikakšnega jamstva, da bo sedanja izredna konjunktura trajala dolgo in z njo povpraševanje po izredno velikih tovornih ladjah.

Pomorstvo postavlja nove zahteve tudi upravam pristanišč. Čezoceanska plovba se je že stoletja zavarovala s pristanišči, ki imajo globino 8 do 10 metrov. Pomoli, ob katerih bi bilo morje tudi pri plimi globoko okoli 12 metrov, so doslej veljali za redkost. Toda danes zahtevajo velike čezmorske ladje že globino 13-14 metrov, čeprav so izredno široke. Danes je na svetu okoli 2000 pomembnejših luk; samo v 12 izmed teh se tako velike ladje lahko popolnoma približajo pomolom in tam nakrcajo blago.

Marsikdo poreče: če gre za 2 do 4 metre večjo globino, ni to navsezadnje takšna reč, ko se s sodobnimi stroji pristanišča z lahkoto dajo poglobiti. Na žalost ni to tako lahko izvedljivo, kakor bi človek mislil. V nekaterih primerih to že drži, kakor n. pr. v pristaniščih, ki ležijo ob odprtem oceanu in kjer ni dno skalovito. Uprave takšnih pristanišč se že delj časa pripravljajo na poglobitvena dela. *Toda že vsak centimeter v globino stane ogromnega denarja!* V Kopenhagenu in Goeteborgu, kjer so pristanišča poglobili od 10 na 11 oziroma 12 metrov, so morali potrošiti kar 2,220.000 lir za vsak meter ob pomolu. V nekaterih pristaniščih nastajajo zaradi poglobitve tako velike težave, da mora sama država neposredno poseči vmes in financirati delo.

Filadelfija, ki leži na vzhodni ameriški obali, je danes veliko petrolejsko pristanišče, kjer doseže promet s petrolejem (izvoz in uvoz) kar 40% svetovnega prometa z mineralnim oljem. Vse petrolejske ladje, ki obsegajo več kakor 32.000 ton, morajo tretjino svojega tovora izkrcati na motorne čolne; šele nato lahko zaplovejo k pomolu. Prav takšne težave so pri vkrcavanju mineralnega olja. Pri ugodnem vremenu se vse to lahko izvede, toda pri slabem vremenu so težave skoraj nepremostljive. Kljub vsemu temu se mesto Filadelfija še ni odločilo za poglobitev pristanišča, ki bi ga bilo treba poglobiti za 2 metra.

Evropa ima pravzaprav samo dve globoki pristanišči, to je Southampton in Marseille; v zadnjem času si Rotterdam in Le Havre prizadevata, da bi dosegla zadostno globino. Uprava hamburškega pristanišča bo potrošila 200 milijonov mark, da bi dosegla ob izlivu Labe globino 13 metrov. Vprašanje je, ali bo ta kredit sploh zadostoval za izvršitev tega dela.

Kdaj si bodo druga evropska pristanišča lahko dovolila tako velike izdatke za poglobitev? Poglobiti bi bilo treba pristanišča v Genovi, Bordeauxu, Amsterdamu in tudi v Londonu. V hudem položaju je Bremen, ker bi niti s poglobitvijo ne rešili tega vprašanja; reka Wesera namreč ne prinaša dovolj vode, da bi lahko napolnili globljo strugo. V podobnem položaju so še mnoga druga pristanišča.

Ladijski prostor izredno velikih ladij doseže danes samo 2%svetovnega ladijskega prostora. Čez 10 let bo ladijski prostor velikih ladij dosegel 8% v primeru, da bodo ladjedelnice lahko sprejele zadevna naročila brodarjev. Prej ali slej se bo pojavilo vprašanje, ali je sploh izvedljivo geslo tistih brodarjev, ki vzklikajo: Gradimo vedno večje, vedno hitrejše in cenejše ladje!

K. R.

V STAREM TRŽAŠKEM PRISTANIŠČU je morje globoko 7-8 metrov, v novem — ob pomolu 5 — pa 10-12 metrov.

Nemške jeklarne bodo imele lastno ladjevje

Velike nemške jeklarne, ki potrebujejo velike količine surovin iz čezmorskih dežel, so zaradi visokih brodarin, ki jih zahtevajo plovna podjetja, sklenile, da si same nabavijo ladje za prevoz surovin. Prišle so tudi do zaključka, da so v ta namen potrebne velike ladje, ki so za prevoz velikih količin bolj ekonomične. Danes zadostujejo ladje od 10-25.000 ton, v bodoče pa nameravajo graditi ladje do 50.000 ton.

Družba Phoenix Rheinrohr AG si prizadeva, da bi izposlovala posojilo v inozemstvu v višini 80 milijonov nemških mark. S tem denarjem namerava kupiti 4 tovorne ladje, in sicer dve po 15.000 ton in kasneje dve po 25.000 ton nosilnosti. Ta družba je že prej naročila v ladjedelnici Blohm und Voss v Hamburgu dve tovorni ladji po 15.000 ton. Železarna Oberhausen je naročila tri tovorne ladje. Kruppova podjetja so naročila v ladjedelnici AG Weser eno tovorno ladjo. Prav tako je podjetje Thyssen za prevoz rude naročilo 11.000 tonsko ladjo. Hamburška Schlieker-Gruppe namerava kupiti več ameriških Liberty za prevoz ameriškega premoga v Evropo.

Vestnik SLOV. GOSPODARSKEGA ZDRUŽENJA

SEDEŽ: TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 10/I. - TELEFON ŠT. 78-06

NEPOTREBNE KOMPLIKACIJE Z LICENCAMI

Pred nekaj dnevi so se sestali na sedežu združenja izvozniki in uvozniki, da bi se pogovorili o raznih pomanjkljivostih trgovskih sporazumov med Jugoslavijo in Italijo, zlasti pa še o sporazumu, ki se nanaša na krajevno izmenjavo. Tako je bilo ugotovljeno, da povzročajo razne težave neprimerni in mnogokrat nepotrebni ukrepi. Tako so navzoči podčrtali zlasti težave, ki jih povzroča izdajanje licenc. Za te je treba vložiti prošnjo, njena rešitev pa se večkrat zavleče, plačati je treba nadalje te licence ali uvozna dovoljenja tudi do 6 tisoč lir. Nekateri artikli so oproščeni carine v okviru avtonomnega tržaškega računa le deloma, medtem ko je treba za ostalo plačati carino. Ugotovljeno je bilo, da je poslovanje v Gorici znatno hitreje in, da ni ne zakasnitve niti plačila v takšni višini za uvozna dovoljenja. Ob koncu so prisotni pooblastili predstavnike zrduženja, da stopijo v stik s tukajšnjo trgovinsko zbornico in seznanijo njene voditelje o vseh gornjih težavah, da bi ti posredovali ob sestanku mešanih komisij in dosegli razne spremembe, ki bi prav gotovo pripomogle k povečanju izmenjave.

O plačah in dopustih

Na željo nekaterih naših članov bomo spregovorili zopet nekaj o periodičnih poviških plač, odpravninah in dopustih na trgovinskem sektorju.

Glede poviškov določa kolektivna pogodba z dne 11. dec. 1950 (čl. 65) dvoletne periodične poviške plače za uslužbence z uradniško kvalifikacijo; ti poviški so odmerjeni v določenem znesku, ki se razlikuje po kvalifikaciji in vrsti uslužbenca. Za knjigovodjo n. pr. je kolektivna pogodba določala 8 dvoletnih poviškov po 645 lir. V členu 1. dopolnilne pogodbe pa je določeno, da se uradniškemu osebju priznava 8 dvoletnih poviškov v izmeri od celotnih prejemkov (osnovna plača in izredna doklada), kot je uslužbenec prejema ob dospetju poviška. Poviški, ki so že dospeli pred uveljavitvijo dopolnilne pogodbe, se računajo na osnovi plače v veljavi dne 1. maja 1953. Za neuradniško osebje določa dopolnilna pogodba 5 triletnih poviškov v izmeri 4% od celokupnih prejemkov (osnovna plača in izredna doklada).

Odpravnina. V členu 72. prejšnje kolektivne pogodbe je bilo določeno, da se pri računanju odpravnine odpuščenemu uslužbencu vzame v poštev izredna doklada le za dobo službovanja po 1. januarju 1946. Člen 5. dopolnilne pogodbe pa določa, da se računanje odpravnine uslužbencu, odpuščenemu po 1. 4. 1953, upošteva izredna doklada za vso dobo službenega razmerja.

Letni dopust. Dopolnilna pogodba ni spremenila predpisov, ki se nanašajo na dopust uradniškega osebja. Za neuradniško osebje pa določa: Po dopolnjenem 1 letu službovanja do dopolnjenih 7 let službovanja predvideva 12 dni. Po dopolnjenih 7 letih do dopolnjenih 15 let službovanja določa 18 dni dopusta.

NOVI ODLOKI GENERALNEGA VLADNEGA KOMISARJA

Odlok št. 91 z dne 4. marca: »Spremembe rokov za upravni postopek za izvrševanje predpisov glede socialnega zavarovanja in za tozadevne pritožbe na sodne oblasti« razteguje na Tržaško ozemlje zakon z dne 5. februarja 1957 št. 18, ki je bil objavljen v »Uradnem listu Ital. republike« št. 45 18. februarja 1957.

Odlok št. 92: »Spremembe člena 5. enotnega besedila zakonov za rešitev carinskih sporov, odobrenega s kr. odlokom z dne 9. aprila 1911 št. 330, s kasnejšimi spremembami«, ki razteguje na Tržaško ozemlje Zakonodajni odlok z dne 9. marca 1948 št. 443, ki je bil objavljen v Uradnem listu Ital. republike št. 112 z dne 15. maja 1948 ter zakon z dne 25. januarja 1957 št. 13, ki je bil objavljen v uradnem listu Ital. republike št. 45 z dne 15. februarja 1957.

PRIJAVA DOHODKOV PO VANONIJEVEM ZAKONU

Pozivamo vse člane, ki se še niso zglasili za izpolnitev prijave, naj storc to čimprej, ker jih bo to zadnje dni stalo več časa.

KRONIKA

ČUDNA STAVKA

Stavka nameščencev tržaškega občinskega podjetja za dobavo vode, plina in elektrike »ACEGAT« traja že 19 dni. Zaradi tega spora bi bila kmalu zašla v krizo občinska uprava. Nova komisija za upravljanje podjetja nastopi šele 1. aprila. Prebivalstvo ne čuti posebno stavke, ker ni bila prekinjena dobava vode, plina in elektrike, namesto tramvaja pa vozijo avtobusi. Vse kaže, da se nikomur ne mudi — ne stavkajočim, (ki bodo izgubili plačo za 3 tedne), ne oblastem ne prebivalstvu! Prava gosposka stavka torej.

DRUGA STAVKA. Pretekle dni so stavkali delavci podjetja SALDA. Njihove zahteve se tičejo povišanja plače za neka izredna dela, izboljšanja hrane v menzi ter delovne obleke za umazana dela.

TRETJA STAVKA. Uslužbenci tržaške pokrajinske uprave so stavkali 24 ur. Razloge je iskati v zavlačevanju v zvezi z odobritvijo nekaterih mezdnih zahtev.

V PONEDELJEK BODO ŠOLE ZAPRTE. Minister za prosveto P. Rossi je določil, da ob priliki podpisa pogodbe o skupnem tržišču in Evratomu ne bo pouka na šolah v Italiji.

NOVE ULICE. Te dni so odobrili sklep občinskega sveta o preimenovanju nekaterih ulic v Trstu. Tudi nove poti v Valmauri, na Greti itd. bodo sedaj »krstili«. Vsega skupaj gre za približno 250 imen.

TRAMVAJ V TRSTU DRAŽJI. Tržaški občinski svet je odobril zahtevo upravnega odbora ACEGAT po povišanju tramvajske prevoznine za 25%. Cena normalne vožnje bo torej preskočila z 20 na 25 lir. Medtem se stavka uslužbencev nadaljuje.

OBMEJNI PROMET. Februarja je z obmejno propustnico prešlo mejo 35.574 ljudi.

MNOGO ŽENSK. Ob koncu lanskega leta je bilo v Trstu registriranih 285.530 oseb, od katerih 131.849 moških in 153.681 žensk. Teh je torej za 14% več kot moških.

NOVA TRŽNICA. Dne 16. marca je bila v Trstu slavnostna otvoritev nove tržnice za prodajo sadja in zelenjave na debelo. Slavnosti je prisostvoval minister za kmetijstvo Colombo.

„VISTA"
TRST, Ul. Carducci 15, tel. 29-656
Bogata izbira naočnikov, daljnogledov, šestil, računal in potrebščin za višje šole, toplomerov in fotografskega materiala.

IZ EGIPTA V TRST. Zaradi politične napetosti v Egiptu se je moralo vrniti v Trst tudi nekaj Tržačanov, ki so pustili svoje prihranke v egiptovskih bankah. Tako so se pridružili številnim brezposelnim na Tržaškem.

TOVARNA PAPIRJA OB TIMAVI

Ustanovljena je bila družba »Cartiera del Timavo« (Tovarna papirja ob Timavi), ki bo zgradila tovarno ob ustju Timave. Zato bo potrošila 4 milijarde lir; iz državnega rotacijskega sklada bo prejela 1,6 milijarde lir posojila po nižjih obrestih. Ko bo popolnoma dograjena, bo lahko izdelovala po 100 ton papirja na dan. Letna zmogljivost bo znašala 50.000 ton. Proizvajala bo rotacijski papir. V tovarni bo zaposlenih okoli 400 oseb. (Ali bodo to domačini?). Porabila bo letno 100.000 ton lesa, 10.000 ton celuloze in 40.000 ton nafte. Sama bo proizvedla okoli 90 milijonov kW električne energije na leto.

ŠTEVILO TURISTOV V TRSTU PADA. Leta 1954 so zabeležili 403.800 dni prisotnosti, leta 1955 530.300, leta 1956 pa 507.800. Padec števila je v glavnem pripisati italijanskim turistom, saj prihajajo inozemci še vedno v dobrem številu.

GORIČANI ZA DEŽELNO AVTONOMIJO

Med razpravo o deželni avtonomiji v goriškem pokrajinskem svetu je predstavnik goriških naprednih Slovencev Miladin Černe odločno nastopil za ustanovitev avtonomne dežel Furlanija-Julijska krajina. Deželni statut mora zajamčiti pravice Slovencem. Sedež deželne uprave naj bo v Trstu. Široko samoupravo naj imajo tudi pokrajine.

OBMEJNI PROMET

OBMEJNE PROGE JADROLINIJE

Proga Trst - Koper - Umag: odhod iz Trsta vsak dan razen nedelje in sobote ob 13. uri, prihod v Koper ob 13.40, v Izolo ob 14.55, v Piran ob 15.25, v Portorož ob 15.45, v Umag ob 16.30.

Ista proga ob sobotah: Odhod iz Trsta ob 20. uri, prihod v Koper ob 20.40, v Izolo ob 21.55, v Piran 22.25, v Portorož 22.45, v Umag ob 23.30.

Povratna proga: Odhod iz Umaga proti Trstu vsak dan razen nedelje ob 4.30, iz Portoroža ob 5.20, iz Pirana ob 5.40, iz Izole ob 6.10, iz Kopra ob 7.20, prihod v Trst ob 8. uri.

Proga Trst - Pula - Zadar z vmesnim pristajanjem v Kopru, Piranu in Umagu: Odhod iz Trsta vsak petek ob 7.30, prihod v Koper ob 8.15, v Piran ob 9.45, v Umag ob 10.35, v Zadar ob 21.40.

Povratna proga proti Trstu vsako soboto: odhod iz Umaga ob 13.10, iz Pirana ob 14., iz Kopra ob 15.25, prihod v Trst o b16.10.

Proga Trst - Pula - Reka z vmesnim pristajanjem v Kopru, Piranu in Umagu: Odhod iz Trsta vsako nedeljo in torek ob 8. uri, prihod v Koper ob 8.45, v Piran ob 9.45, v Umag ob 10.35, na Reko ob 19.30. Povratna proga proti Trstu: odhod iz Umaga vsak ponedeljek in četrtek ob 15.30, iz Pirana ob 16.20, iz Kopra ob 17.45, prihod v Trst ob 18. uri.

Nihanje brodarin

Brodarine za prevoz ameriškega premoga v Evropo so v zvezi s sueško krizo dosegle pred kakimi tremi meseci najvišjo točko okrog 120 šil. za tono. Od takrat dalje stalno padajo in so se v začetku prejšnjega tedna gibale med 62 in 63 šil. Sredi tedna so se sicer spet povišale na 69-70 šil., kazno pa je, da je to zvišanje le prehoden pojav, ki ga je pripisati povečanemu povpraševanju po ladijski tonaži zaradi obveznosti, ki so jih brodarji prevzeli še pred meseci, ko so bile brodarine še visoke.

Tudi brodarine za prevoz ameriške pšenice v Evropo, ki so v začetku decembra dosegle 152/6 d. za tono, ne dosežejo danes niti 95 šil.

Vzroki za naglo padanje brodarin so po enem delu očitni; že sam porast v zvezi s sueško krizo, ko sta britanska in francoska vlada zasegli za svoje vojaške podvige do 140 ladij in odtegnili tako nad četrtino svoje razpoložljive tonaže redni prevozni službi, ni mogel biti kaj drugega ko prehoden. Po drugem delu pa je padanje cene za prevoze s tramperji pripisati izredno mili zimi: izredni sezonski poseg v premogovne zaloge preko dolgoročno planirane mere je izpadel in zima tudi ni prizadela evropskih setev, tako da si obetajo precej ugodno letino.

Kljub temu pa brodarski krogi v Londonu ne računajo s pravo depresijo v trampu, dasi ne izključujejo še nadaljnjega padca brodarin; potrebe evropskega targa zaradi redne preskrbe s premogom se ne bodo zmanjšale in tudi ameriške pšenice Evropa ne bo mogla pogrešati, pa najsi bi bila letina še tako ugodna.

Poročajo, da so glavne paroplovne družbe, ki oskrbujejo zvezo med Evropo in Daljnim vzhodom, sklenile povišati brodarine s 1. majem za približno 10 odstotkov.

ZVIŠANJE BRODARIN MED VEL. BRITANIJO IN JAPONSKO. Pričakujejo, da bodo zvišali brodarine med V. Britanijo in Japonsko za 10%; ukinili pa bodo povišek 15%, ki je veljal na progah Japonska - Vel. Britanija po zaprtju Sueškega prekopa.

ZVIŠANJE BRODARIN NA PROGAH EVROPA-JUŽNA AFRIKA. Potem ko je družba Union Castle Line zvišala potniške brodarine med Anglijo in Južno Afriko, so to storile tudi druge pomorske družbe, in sicer Natal Line za 20 odst, Ellerman and Bucknall Line za 15% ter Holland Afrika Line za 20%; za povratno potovanje bo zvišanje doseglo le 10%. Tudi Tržaški Lloyd, ki vzdržuje progo med Južno Afriko in Južno Evropo, namerava v kratkem zvišati prevoznino na tej progi.

KULTURA *in življenje*

TRST IN NJEGOV KRAS

Bogdan Grom — deset originalnih litografij. Trst, 1957.

Pravkar je izšla elegantna mapa originalnih litografij, ki so upravičeno vzbudile mnogo zanimanja med tržaškim kulturnim občinstvom obeh narodnosti. Naš znani slikar Bogdan Grom, ki si je pridobil dober sloves tudi po Italiji z razstavami v Milanu, Benetkah in pred kratkim spet v Trstu (v galeriji Rossoni) z razstavo slik z izvirno slikarsko tehniko »batika«, je z novo mapo le potrdil sloves mojstrskega risarja. Z malo virtuoznimi potezami povzame bistvene značilnosti pokrajine, posebno Tržaškega krasa, s svojimi krajinarskimi lepotami kot z našimi narodopisnimi posebnostmi, ki jih temeljito pozna ne le po slikarskem obdelovanju naše ljudske ornamentike in kot umetnik — krajinar, marveč kot rojena kraška korenina, ki si je s široko umetniško razgledanostjo izčistil okus.

Iz uvodnega ex librisa v nežno opekasto rdečkastem tonu, baročno stilizirane jadrnice s polno razpetimi krili, diha rahlo zgodovinsko vzdušje. Krepko realistično slikanje vseh grafičnih listov v raznih tonskih odtenkih od temno svinčeno sivega do opečno rdečkastega, nam ohranja ta ljubek pridih starinskega, a brez romantičnih obžalovanj in domotožnosti. V tem je Grom toliko moderen slikar, ki zna z naglo neposredno potezo in z abstrahiranjem od vseh nebistvenih podrobnosti izklesati prave umetniške dragocenosti, ki delajo semintja vtis japonske grafike, — posebno n. pr. s fino risbo Repenča.

Krajinarsko je Grom na teh listih obdelal vse najvažnejše zanimivosti Tržaškega ozemlja. In to nele tradicionalno obdelovalnih motivov kot Devinski grad, grič Sv. Justa, Glinščico, Miljski grad in luko, četudi iz lastnih zrelišč in izvirno obdelavo, marveč tudi s čisto novimi temami, izbranimi z izbrušenim okusom krajinarja in etnografa. Tak je n. pr. že omenjeni Repenč, slikarjev Prosek, Stara nabrežinska vas. Poleg panorame naše male »tržaške Švice« — Glinščice, podane s trdim skoro snovnim realizmom, je izbral še dva široka razgleda s kontovelske višine na ves vzhodni Tržaški zaliv onstran strme Velike stene kontovelske Rebri, — drugega pa na zapad preko vse obale od Miramara in Devinskih Sten v Soške lagune.

Mapa je prava umetniška poslastica za bibliofilskega zbiralca, kot naj tudi služi za čisto praktično opremo naših domov, posebno z modernim pohištvom, če vsak posamezen grafičen list elegantno okvirimo. S tem napravimo avtentičen kulturni čin, če odstranimo iz naših domov še toliko neokusnega importiranega tujega kiča, ki kulturnega človeka tako neprijetno dirne na prvi pogled, ko vstopi v hišo. To je toliko laže, ker je mapa dosegljiva tudi širokim, gmotno neprivilegiranim slojem.

Jelinčič

Slikarja Groma je sprejel tržaški župan ing. Bartoli, ki se je zanimal za njegovo delo ter v imenu občine odkupil več map.

RAZSTAVA AVGUSTA ČERNIGOJA

Znani tržaški slikar prof. Avgust Černigoj razstavlja v občinski galeriji (od 16. do 27. marca) vrsto svojih najnovejših del. Že s tem, da mu je tržaška občina dovolila, da razstavlja svoja dela v občinski galeriji, mu je izrekla priznanje. Černigoj ni znan samo v Trstu, po Italiji in Jugoslaviji, temveč tudi v zunanjem svetu. Saj je razstavljal tudi v Berlinu, Pragi, Švici in drugod. Vsekakor sodi z močno osebnostjo med najbolj impulzivne tržaške slikarje. Po njegovi lastni oznaki je njegovo slikarstvo »abstraktno - impresionistično«. Mislimo, da je zanj samo škoda, da se v zadnjih letih čedalje bolj oprijema abstraktnega slikanja, če prav je to v modi. Podoba je namreč, da je ta okvir za njegove sile preozek.

125. OBLETNICE GOETHEJEVE SMRTI se bo kulturni svet spominjal 22. marca. Na ta dan je leta 1832 umrl v Weimarju na Nemškem 83-letni klasik nemškega jezika in človečanske misli, pesnik, pripovednik, dramatik, filozof, naravoslovec in slikar Johann Wolfgang Goethe. Njegovo življenjsko delo, namreč dramatizirano biografijo »Faust«, smo Slovenci dobili prvič že pred petdesetimi leti. Ne dolgo tega pa je to mojstrovino vnovič prevedel v slovenščino pesnik Božo Vodušek. Nasplošno je Goethe med Slovenci precej znan.

V tržaških filatelističnih klubih je živo

Tržaški italijanski filatelisti so organizirani v dveh klubih: v Circolo filatelico triestino« (v Ul. Valdirivo) in »Associazione filatelica triestina«, Slovenski pa v filatelističnem krožku »I. Košir«. Prvi obstoja že nad 50 let. To je najstarejši filatelistični krožek; pred nekaj leti so se nekateri vidni in vplivni člani ločili od njega zaradi programatičnih in strokovnih razlik ter ustanovili posebno filatelistično društvo (Associazione) s sedežem na Trgu sv. Ivana. Slovenski klub »I. Košir« pa ima svoj sedež v Rimski ulici 15.

Zanimivo je, da predsedujeta obema tržaškima italijanskima krožkoma znana zdravnika — prvemu dr. Ravasini, drugemu pa ginekolog dr. Gal. Oba kluba sta približno enako močna. Imata okoli 200-300 članov, ki plačujejo 2400 oziroma 1200 lir letne članarine. Poleg teh imamo še nekatere druge manjše filatelistične krožke pri raznih tržaških podjetjih; tako imajo celo nameščenci železarne »Ilva« v Škednju svoj krožek, železničarji svoj »Circolo filatelico ferroviario« itd.

Kakšno je življenje v teh klubih? Življenje v manjših klubih se razvija po vzorcu poslovanja dveh glavnih tržaških klubov. V teh prirejajo filatelistične sestanke trikrat na teden, in to navadno zvečer in ob nedeljah dopoldne.

Dostop imajo tudi nečlani. Sestanki so redni in potekajo čisto v trgovskem duhu. Gostje in člani kupujejo in prodajajo kakor v kaki navadni trgovini. Nekateri filatelistični trgovci v Trstu ne gledajo radi te izmenjave med filatelisti v klubih. Vsa važna trgovina z znamkami se vrši prav v teh klubih, kjer si filatelisti včasih lahko nabavijo znamke ceneje kakor pri rednih trgovcih v mestu, ki so obremenjeni z davčnimi dajatvami.

To bi bila nekako zunanja stran življenja glavnih filatelističnih krožkov v Trstu. Notranje življenje pa se razvija na osnovi medsebojnega tekmovanja v prirejanju filatelističnih izložb posameznih članov, ki razstavljajo svoje zbirke v klubskih prostorih. Njih namen je, da bi pokazali članom in drugim, ki se zanimajo za filatelijo, napredek, ki so ga dosegli v zbiranju znamk in da bi tako vzpodbudili tudi druge, posebno mladino k nabiranju.

Pri takih razstavnih prireditvah zaslužijo nekatere zbirke posebno pozornost. Tu mislimo predvsem na zadnjo razstavo znanega odvetnika in filatelista Adamija, ki je bila prirejena v prostorih Tržaškega fil. združenja na Trgu sv. Ivana pod imenom »Zemljepis v znamkah«. Strokovnjaki menijo, da je to bila ena najbolj uspelih filatelističnih razstav ne samo v Trstu, ampak v vsej Italiji. To dokazuje tudi dejstvo, da je morala biti na zahtevo dvakrat podaljšana. Vsi italijanski strokovni časopisi so obravnavali to filatelistično prireditev; nekateri so priobčili tudi slike posameznih razstavnih oddelkov. Odvetnik Adami je na razstavi pokazal zemljevide posameznih dežel in držav ter globuse v znamkah, ki jih je s trudom in denarnimi žrtvami zbiral po vsem svetu. Ne smemo pozabiti, da je na svetu kakih 100 »živih« držav, ki izdajajo poštne znamke in nekih 40 držav, ki ne obstajajo več. Človek si ne bi mislil, kako obširno je to področje zbiranja in kako zelo poučno je obenem, zlasti za učečo se mladino in sploh za vse, ki imajo opraviti z zemljepisom.

DELOVANJE SLOVENSKEGA KLUBA

Slovenski klub »I. Košir« prireja sestanke v Rimski ulici navadno v nedeljah dopoldne. Poleg rednih članov se udeležujejo teh sestankov tudi drugi filatelisti; tu izmenjujejo med seboj znamke vseh vrst, med temi tudi jugoslovanske, ter čitajo revijo »Nova filatelija«, na katero je klub naročen, in druge strokovne časopise. »I. Košir« šteje danes okoli 80 članov. To je za naše razmere že lepo število.

Med slovenskim klubom in italijanskimi filatelističnimi organizacijami ni pravega stika. Gotovo bi bilo v korist vseh filatelistov v Trstu, *če bi se vsi klubi med seboj bolj zbližali in spoznavali.* Tako se pri današnjih razmerah dogaja, da mnogi italijanski filatelisti niti ne vedo, da obstaja v Trstu tudi slovenski filatelistični klub; z druge strani pa nimajo slovenski filatelisti pravih stikov z italijanskimi klubi. Ko bi se n. pr. predstavniki vseh klubov sestali vsaj enkrat na leto, bi to mnogo pripomoglo k medsebojnemu spoznavanju, z druge strani pa bi bilo koristno tudi za samo izmenjavo znamk. Na takšnem sestanku bi lahko sprožili vprašanje, *ali bi ne kazalo prirediti v Trstu veliko skupno filatelistično razstavo,* kakršne bi en sam klub ne zmogel, ker so finančne težave prevelike.

Naj ob zaključku še pohvalimo prizadevanje nekaterih tržaških filatelističnih klubov, ki so pričeli že pri mladini vzbujati zanimanje za zbiranje znamk. Tako sta kluba »Circolo Ferroviario Triestino« in »Associazione Filatelistica Triestina« ustanovila mladinski odsek, v katerem starejši in izkušeni filatelisti razlagajo mlajšim smisel filatelije, pa tudi kako se znamke zbirajo.

— č —

AUTOMOTOR
IMPORT - EXPORT
PREDSTAVNIŠTVO za nadomestne dele italijanskih, nemških, angleških in ameriških avtomobilov ter nadomestnih delov za DIESEL motorje, pumpe, injektorje ter traktorje
TRIESTE-TRST, Via Udine 15
TELEFON 30-197 - 30-198

A. Donaggio
TRIESTE
Ustanovljena leta 1912
IMPORT - EXPORT
Zaloga blaga za ženske in moške obleke in podloge
TRST - RIVA TRE NOVEMBRE 9
TEL. 24-863
TELEGRAMI: DONAGGIO CHIESAGRECI TRIESTE

Vozni red avtobusov za Jugoslavijo

Proga: Trst - Postojna - Ljubljana
Od 1. maja do 30. septembra dnevno.
Od 1. oktobra do 30. aprila vsako sredo, soboto in nedeljo.
Odhod: iz TRSTA ob 18.00
Odhod: iz LJUBLJANE ob 6.30
(SAP - Ljubljana)
Od 1. maja do 30. septembra dnevno.
Od 1. oktobra do 30. aprila vsak torek, četrtek in nedeljo.
Odhod: iz TRSTA ob 7.30
Odhod: iz LJUBLJANE ob 16.20 (SAT)

Proga: Ljubljana - Postojna - Gorica
Vsako soboto do 15. junija.
Odhod: iz LJUBLJANE ob 6.30
Odhod: iz GORICE ob 13.50 (SAP)
Vsak četrtek.
Odhod: iz LJUBLJANE ob 17.00
Odhod: iz GORICE ob 7.00 (SAP)

Proga: Trst - Opatija - Reka
Vsak dan.
Odhod: iz TRSTA ob 7.15 in 16.00
Odhod: iz REKE ob 7.15 in 16.00
(AUTOTRANS)

Proga: Trst - Herpelje - Kozina
Vsako sredo in soboto.
Odhod: iz TRSTA ob 7.00
Odhod: iz KOZINE ob 9.00
(AUTOVIE CARSICHE)

**S. A. T.
AVTOBUSNA PROGA
TRST — LJUBLJANA**

Obratuje ob torkih, četrtkih in nedeljah

Odhod		Prihod
7.30	TRST	19.20
8.35	SEŽANA	18.15
8.50	SENOŽEČE	18.00
9.25	POSTOJNA	17.25
10.30	LJUBLJANA	16.20

Prevažajo se samo potniki, ki potujejo preko meje. Dnevna proga od 1. maja do 30. septembra 1957. Nadaljevanje do Bleda od 16. junija do 15. **septembra.**

**»AUTOVIE CARSICHE« — TRST
AVTOBUSNA PROGA
TRST — HERPELJE KOZINA**
7.00 odhod TRST prihod 10.45
8.15 prih. HERPELJE KOZINA odh. 9.00
Vozi vsako sredo in soboto.

„GOSPODARSTVO"

izhaja vsak drugi petek. — UREDNIŠTVO in UPRAVA: Trst, Ulica Geppa 9, tel. 38-933. — CENA: posamezna številka lir 30, za Jugoslavijo din 15. — NAROČNINA: letna 700 lir, polletna 400 lir. Pošt. ček. račun »Gospodarstvo« št. 11-9396; za Jugoslavijo letna 420 din, polletna 250 din; za ostalo inozemstvo 2 dolarja letno. Naroča se pri A.D.I.T., DRŽ. ZALOŽBA SLOVENIJE, Ljubljana, Stritarjeva ulica 3/I, tek. rač. pri Komunalni banki št. 60 KB-1-Z 375 — CENE OGLASOV: za vsak m/m višine v širini enega stolpca 40 lir, za inozemstvo 60 lir.

Odgovorni urednik: dr. Lojze Berce
Založnik: Založba »Gospodarstva«
Tiskarna »Graphis« v Trstu

Oglasi

ŠIVALNI STROJ SINGER, z okroglim čolničem, poglobljiv, druge roke 16.000 lir. **Diamant** luksuzen, nov, z leseno omaro; drugi »cikcak«, jamstvo 25 let. Sprejemamo popravila in izvršujemo predelave. Izdelava solidna. **Trst, ul. Manzoni 4, tel. 96-925.**

Elektrifikacija koprskega okraja

Razmejitev je pretrgala dobavo iz soških elektrarn - Od „Selveg" do podjetja „Elektro-Koper" - Silen porast potrošnje električne energije

Koper, febr. 1957

Če izvzamemo pomorstvo in pomorski promet, niso teritorialno politične spremembe zadnjega desetletja na področju sedanjih občin Kopra, Izole in Pirana, t. j. na področju prejšnjega koprskega okraja, v nobeni drugi gospodarski panogi povzročile tako ugodnega razvoja in tolikšnega resničnega napredka kakor v panogi elektrogospodarstva.

Ko so leta 1948 na konferenci na Bledu razpravljali o vprašanjih sporazumnega oskrbovanja tedanjega Svobodnega tržaškega ozemlja z energijo iz soških hidrocentral, so cenili maksimalno celotno potrebo električne energije na ozemlju bivše cone B na 6 milijonov kilovatnih ur na leto; na tedanji koprski okraj sta od te količine odpadli nekako dve tretjini (štirje milijoni kilovatnih ur). Toda v letu 1955 je na istem področju poraba znašala že nad 17 milijonov, v letu 1956 pa je presegla že 21 milijonov kilovatnih ur.

Zaradi tega ogromnega porasta, ki prekaša normalno naraščanje potrošnje električne energije tudi gospodarsko bolj razvitih področij, je zanimivo ugotoviti, kako je prišlo do takega razvoja in kakšni so njegovi razlogi ter njegovi socialni in gospodarski učinki.

Ko sta po mirovni pogodbi Soška dolina z elektrarnama Doblarji in Plave (skupno 50.000 KVA) in vsa Kraška planota severno od Tržaškega ozemlja pripadli Jugoslaviji, je ves sistem tehničnih naprav, ki so služile preskrbovanju Slovenskega Primorja in Istre z električno energijo, bil razrezan na več delov. Energija, ki je bila potrebna področju tedanjih okrajev Koper in Buje, je prihajala na to področje iz obeh elektrarn na Soči, po daljnovodu, ki je od Doblarja skoraj do Opčin bil speljan po jugoslovanskem ozemlju; pri Opčinah je prihajala na anglo-ameriško področje Svobodnega tržaškega ozemlja, prešla to področje čez Rocol in čez demarkacijsko črto prihajala na področje jugoslovanske cone, kjer je napajala krajevne razdeljevalce omrežja. Drugi daljnovod pa je bil z Opčin speljan čez obe coni Tržaškega ozemlja proti jugu na Pulj in Reko.

Potrošnikom na področjih koprskega in bujskega okraja je tedaj dobavljalo električno energijo podjetje »Selveg« (Società Elettrica della Venezia Giulia), delniška družba s sedežem v Gorici in podružnico v Trstu. Ta družba, ki je dobavljala iz omrežja soških in severno italijanskih elektrarn energijo vsemu tržaškemu področju, je na ozemlju jugoslovanske cone bila lastnica vseh preskrbovalnih instalacij, namreč glavnega daljnovoda z napetostjo 27.000 voltov (27 KV), ki je bil speljan z Rocola čez Koper, Izolo in Portorož v Buje, nadalje raznih stranskih daljnovodov z napetostjo 10 KV, celotnega razdeljevalnega omrežja z napetostjo 380/220 V, podpostaje v Kopru in vseh ostalih transformatorskih postaj. Te naprave so pa preskrbovale z električno energijo v glavnem le bolj gosto obljudena obmorska mestna naselja, dočim podeželje ni bilo elektrificirano.

Zaradi razmeroma redke naseljenosti celotnega ozemlja jugoslovanske cone (v primerjavi z gosto naseljenim področjem samega tržaškega mesta) pa tudi zaradi dejstva, da je to ozemlje tudi v gospodarskem pogledu bilo dosti manj pomembno kot ono področje, se družba »Selveg« ni hotela odločiti za elektrifikacijo podeželja v bivši coni B. To je razumljivo, ker je po kapitalističnih načelih zasebnega gospodarstva mogla računati le s povsem nezadostno donosnostjo investicij na razmeroma siromašnem podeželju. Za namene široke elektrifikacije družba že iz omenjenih razlogov ni mogla prihajati v poštev. Razen tega je bilo po začasni razmejitvi v smislu določb mirovne pogodbe njeno poslovanje zaradi razdelitve njenega področja zelo otežkočeno; med temi težavami je bila razlika v valuti med obema conama in v zvezi s tem tudi vprašanje prenosa primerne kvote njenih prejemkov z jugoslovanske cone za kritje stroškov centralne režije, amortizacije novih investicij itd.

Leta 1953 je sicer za poslovanje v tej coni družba »Selveg« ustanovila posebno predstavništvo. To je omogočilo vsaj ločeno računovodstvo za to področje, toda potrebne temeljite izpremembe v socialno gospodarski funkciji podjetja tudi taka ločitev ni mogla povzročiti.

Že leta 1949 je sam koprski okraj ustanovil posebno novo podjetje, »Elte« (»Eelektrotehnično podjetje«), ki je prevzelo nalogo, da se s finančno pomočjo iz sredstev tedanje Vojaške uprave v Kopru in koprskega okrajnega ljudskega odbora posveti elektrifikaciji podeželja. To podjetje je v razmeroma kratki dobi v dopolnitev že obstoječega omrežja družbe »Selveg« zgradilo okrog 40 kilometrov daljnovodov z napetostjo 10 KV in nad 70 kilometrov razdeljevalnega omrežja za nizko napetost (380 220 V).

Napajanje te razširjene mreže z zadostno električno energijo in obenem osamosvojitev omrežja jugoslovanske cone od prenosa energije iz jugoslovanskih elektrarn čez področje anglo-ameriške cone je pa omogočil novi daljnovod Sežana-Koper z napetostjo 50 KV, ki ga je zgradila Jugoslavija leta 1951. Ta daljnovod se v Sežani odcepi od daljnovoda z napetostjo 110 KV, ki je speljan proti jugovzhodu na Vinodol in Reko, z omrežjem koprskega področja je pa spojen čez nove transformatorske postaje v Škocjanu pri Kopru, kjer se električni tok od 50 KV pretvori na napetost 27 KV, t. j. na napetost glavnega daljnovoda družbe »Selveg«.

Leta 1955, ko je bil že v veljavi londonski sporazum, je uprava celotnega elektrogospodarstva na področju prejšnjega koprskega okraja prešla na novo **podjetje »Elektro-Koper, podjetje za prenos in razdeljevanje električne energije«, s sedežem v Kopru.** Za prejšnji bujski okraj pa je bilo ustanovljeno podjetje »Elektra« s sedežem v Bujah. Podjetje Elektro-Koper, ki je **del Elektrogospodarske skupnosti Slovenije,** je na podlagi začasnih sporazumov prevzelo vse naprave družbe »Selveg« in podjetja »Elte« in predstavlja tako sedaj novo, s tehničnih in socialno gospodarskih vidikov povsem primerno in trdno osnovo za izvršitev še potrebnih investicij.

(Konec prihodnjič) **Dr. O.**

ZA PRAVIČNO RAZDELITEV LADJEVJA

Ta teden so se sestali v Raveni predstavniki italijanskih pristanišč na Jadranu. Za Trst je nastopil prof. G. Roletto. Obravnavali so vprašanje o razdelitvi ladjevja med Tirenskim in Jadranskim morjem. Genova ima v tem pogledu seveda prednost.

SPOR ZARADI OBČINSKIH MENZ

Občinske menze delajo velike preglavice tržaškim restavracijam in gostilnam. Veliko ljudi se hrani — zlasti opoldne — v teh menzah, kjer lahko naročiš kosilo za 200 lir v več izbirah. Voditelji restavracij in okrepčevalnic pa so se sedaj pritožili na oblasti, češ, da so bile menze ustanovljene za revne ljudi, sčasoma pa da so se jih začeli posluževati vsi; kljub temu pa je njih davčna obremenitev znatno lažja, ker gre za dobrodelne ustanove.

TRI CERKVE

Na Opčinah bodo te dni pokrili novo cerkev (20 x 9 m) za istrske begunce. Novo cerkev bodo zgradili tudi med Štandrežom in Gorico v novi naselbini za begunce, tretjo pa v novem naselju »San Sergio« pri Trstu, ki naj bi štelo 8.000 ljudi.

JUGOSLOVANSKA PROSTA CONA V SOLUNU

Pred vojno je šlo skozi jugoslov. prosto cono v solunskem pristanišču okrog 200.000 ton jugoslovanskega blaga, predvsem v izvozu svinca, cinka in kroma. Cono so vzpostavili leta 1954 in je šlo naslednje leto skozi njo 10.752 ton, leta 1955 pa 137.000 ton jugoslovanskega tranzitnega blaga. Prizadevajo si, da bi promet še ojačili ne samo zato, da bi znižali prevozne stroške, marveč tudi zato, da bi razbremenili jadranska pristanišča.

„Gondrand"
TRST - TRIESTE, VIA CARDUCCI 10
Telefon: 37-157
Telegrami: GONDRAND - TRIESTE
PODJETJE S POPOLNO USTREZAJOČO OPREMO ZA PREVOZ GOVEJE ŽIVINE, KONJ, PERUTNINE, MESA IN JAJC
Lastna obmejna postaja na Proseku (Gondrand Prosecco) s hlevi za počitek živih živali

Tvrdka
SILA JOŽEF
UVOZ IZVOZ
Vsakovrstni les za predelavo, rezan mehki in trdi les, jamski les in za kurjavo
TRST — Ulica F. Filzi št. 23 - Telefon 37-004

Kmetovalci in vrtnarji!
Po ugodnih cenah lahko nabavite semenski grah »Holandski« in vse druge domače in uvožene vrste.
Vseh vrst uvožena in doma pridelana semena, trte, sadna drevesa, razne cvetlične sadike, vrtnice itd. — Poljedelske stroje in druge potrebščine.
Marinac Vladimir Strada Vecchia per l'Istria Tel. 41-176

Kmetijska nabavna in prodajna zadruga
Sedež v Trstu, Ulica Foscolo št. 1
Podružnice: Trst, Ul. Flavia 23 — Milje, Ul. Roma 1
Nudimo Vam vse potrebščine za vinogradništvo, poljedelstvo in živinorejo!

URARNA
Laurenti
TRST
LARGO SANTORIO 4

PREVOZNA IN SPEDICIJSKA TVRDKA
Giorgio Vitturelli
GORICA
UL. ALFIERI, 17/A
Telef. 5004/5404
TRST
UL. LAVATOIO, 2
Telefon 24-091

Zaloga prvovrstnih briških, vipavskih in domačih vin
BRIC IVAN
Gorica - Ul. Croce 4
Telefon pisarna 34-97
„ dom 20-70

AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE
A. POŽAR
TRST - ULICA MORERI ŠT. 7
Tel. 28-373
Prevzemamo vsakovrstne prevoze za tu in inozemstvo. — Postrežba hitra. Cene ugodne

G. M. COLOMBIN & FIGLIO
UVOZ - IZVOZ
PLUTOVINE in IZDELKOV
Trst, Ulica I. della Croce 4
TEL. 94-570
Tlgr. COLINTER - TRIESTE

TRŽNI PREGLED

Tržaški trg

KAVA

TRST. Na mednarodnem tržišču s kavo se je povpraševanje omejilo; cene so ustaljene. Brazilska in srednjeameriška kava se malo prodajata. V kupčijah je nastopilo mrtvilo. Tudi v prodaji indijske kave je prišlo do zastoja. Nizke cene te kave so povzročile pocenitev afriške kave. Cene indonezijske kave so nekoliko popustile zaradi skorajšnje otvoritve Sueškega prekopa. Na drugi strani pa se je politični položaj v Indoneziji poslabšal; zato predvidevajo, da bodo cene kave zopet poskočile.

Tudi na italijanskem trgu je malo povpraševanja po kavi, ker trgovci upajo, da bodo cene padle. Avstrijski uvozniki so sklenili precejšnje število kupčij s kavo na tržaškem tranzitnem trgu. Največ so povpraševali po indijski, indonezijski in boljših vrstah afriške kave.

Povprečne cene kave na viru proizvodnje so naslednje: **brazilska kava,** v lirah za 1 kg fob: Rio N.Y. 5 640; Rio N.Y. 3 665; Victoria 5 good to large bean 580; Santos Extra prime good to large bean 880; **srednjeameriška kava,** v dolarjih za 50 kg fob: Ecuador extra superior naravna 55,50; Haiti naravna XXX 73,50; Salvador naravna 69; Kostarika 80; arabska kava, v šilingih za 1 kg cif: Gimma 410; Moka Hodeidah 1 495; **afriška kava,** v šilingih za cwt cif: Uganda oprana in prečiščena 279; Malesia A.P./1 268; Malesia A.P./2 225; **indonezijska kava,** v holandskih florintih za 100 kg ponovno pretehtana: Bali Robusta 10-12% nečistoče 255.

Povprečne cene kave od uvoznika do grosista fco skladišče prodajalca, v lirah, za kg neto ponovno pretehtano: Rio N.Y. 5 1430; Rio N.Y. 3 1460; Santos extra prime good to large bean 1740; Victoria 5 good to large bean 1390; Ecuador extra superior naravna 1540; Haiti naravna XXX 1650; San Salvador 1740; Kostarika 1930; Gimma 1625; Moka Hodeidah 1 1720; Uganda oprana in prečiščena 1320; Malesia A.P. 1 1310; Malesia A.P./2 1215; Bali Robusta 10-12% nečistoče 1250.

Italijanski trg

Na italijanskem trgu s kmetijskimi pridelki se opaža velika previdnost trgovcev pri sklepanju kupčij. Grosisti se vzdržujejo prevelikih nakupov in kupujejo samo tisto blago, ki je nujno potrebno za neposredno prodajo, ker nočejo imeti prevelikih zalog. Bojijo se namreč, da bi se cene utegnile znižati, ko prispejo na trg novi pridelki.

Omejeno je povpraševanje po mehki pšenici; cene so ostale v glavnem neizpremenjene. To velja tudi za trdo pšenico. Cene koruze so precej padle, ker se je povpraševanje zmanjšalo zlasti s strani živinorejcev. Mirno je na trgu z oluščenim in neoluščenim rižem.

Cene krme še nadalje padajo. Predvidevajo, da bo prva letošnja košnja obilna.

Živahno je na trgu s klavno živino. Cene se držijo krepko, ker je povpraševanje precejšnje. Tudi na trgu s prašiči sta bili ponudba in povpraševanje uravnovešeni.

Za maslo ni veliko zanimanja. Predvidevajo, da bodo cene še padle, ker se je v tem razdobju proizvodnja mleka povečala.

Mirno je na trgu z olivnim oljem. Z vinom ni bilo sklenjenih veliko kupčij.

Normalno se razvija trg s svežim sadjem in zelenjavo. Cene padajo zaradi sezonskih razmer. Za suho sadje je zanimanje manjše.

ŽITARICE

VERONA. Mehka pšenica fina proizv. 1956 6900-7000 lir stot; dobra 6700-6750, navadna 6500-6600; oves 5700-6000; inozemski oves 4600-4700; inozemska rž 4250-4350; neoluščeni ječmen inozemski 4500-4650; koruza marano 5300-5350; moka iz trde pšenice tipa »0« 9300-9500; moka iz mehke pšenice tipa »00« 8700-9600, tipa »0« 8300-8800, tipa »1« 8000-8200, tipa »2« 7600-7700; pšenični otrobi 3400-3500; koruzna moka boljše vrste 6400-7000, srednje vrste 5800-6200, navadna 5200-5800.

VERCELLI. Neoluščeni riž: navaden 5300-5600; Pierrot 5800-6100; Balillone 5800-6200; Roncarolo 5800-6200; Allorio 5700-6000; Ardizzone 6400-6700; G. Rossi 6800-7300; Maratelli 6700-7000; Rizzotto 6900-7500; Razza 77 7000-7300; R. B. 7100 do 7700; Sesia 7100-7400; Arborio 6400 do 7000. — Oluščeni riž: navaden 9200 do 9600; Pierrot 10.200-10.600; Balillone 10.600-11.000; Roncarolo 11.000-11.600; Ardizzone 11.400-11.900; Maratelli 12.000 do 12.700; Rizzotto 13.000-13.500; Razza 77 13.600-14.000; R. B. 13.800-14.300; Arborio 13.500-14.200.

ŽIVINA

LUGO. Živina za rejo: krave 380-460 tisoč lir par; breje krave 400-500.000 lir par; krave s teletom 420-650.000 par; voli 430-630.000 par; junci in junice 2-3 leta stari 5 stotov težki 360-390.000 par; krave breje prvesnice 180.000 lir glava; krave 2 stota težke 86-95.000 lir glava; molzne krave 130-200.000 lir glava.

Klavna živina: voli 6 stotov težki I. 305-350 lir kg žive teže, II. 250-260; krave 6 stotov težke 300-340, II. 240-250; junci 5 stotov težki I. 350-400, II. 310-330 ;telički I. 480-530, II. 380-410.

Prašiči: prašički za rejo 490-535; suhi prašiči 310-370; debeli prašiči 100-150 kg 305-315, nad 150 kg 315-340.

Konji za vprego 200-220 lir kg ali 100 do 140.000 lir glava; konji za zakol I. 260-280, II. 200-220; žrebeta za zakol 350 do 370; mezgi za delo 90-100 lir kg ali 60-70.000 lir glava; mezgi za zakol I. 190-200, II. 150-170; vprežni osli 80-90 kg ali 50-60.000 lir glava.

Ovce 230-260 lir kg; jagnjeta 430-440.

PERUTNINA IN JAJCA

VERCELLI. Race 400 lir kg; petelini in kokoši 570; golobi 500-550 lir par; piščanci I. 650, II. 600; piščeta 110 lir komad; račke za rejo 500 lir komad; purani 520 lir kg; pure 430; zajci 400.

Sveža jajca: 250 lir ducat.

MANTOVA. Kopuni 750-800 lir kg; kokoši 650-700; mladi piščanci 700-750; pegatke 850-900; purani 550-600; race 500 do 550; gosi 350-400; golobi 250-300.

Sveža jajca 19-20 lir komad.

MLEČNI IZDELKI

CREMONA. Maslo iz smetane 730 do 740; maslo I. 600-670, II. 610-620, III. 590-600; sbrinz svež 440-470, 3 mesece star 560-600; provolone svež 440 470, 3 mesece star 550-560; grana svež 390-400, majski proizv. 1956 510-540; zimski proizvod 1955-56 80-590; majski proizvod 1955 590-600; emmenthal svež 490-510, 3 mesece star 570-600; italico svež 370 do 390; taleggio svež 330-340.

Na trgu prevladuje ponudba; cene težijo navzdol.

KRMA

MODENA. Seno majske košnje 2400 do 2500 lir stot; otava 2200-2300; seno III. košnje 1500-1600; detelja I. in II. košnje 1900-2000, III. košnje 1500-1600; seno z naravnega travnika 1300-1400; pšenična slama stlačena 700-800.

VINO

ALESSANDRIA. Črno namizno vino 9-10 stop. 4000-4500 lir hl, 10-11 stop. 4500-5000; belo vino 10-11 stop. 6000 do 6500; Barbera 12-13 stop. 7500-8000; Barbera extra 13-14 stop. 8000-9000; Freisa extra 8000-9000.

ROVIGO. Cabernet 5500-7500; Raboso 5400-5500; Friularo 5500-5700; Clinton I. 5300-500, II. 4400-5000; belo vino z brd Euganei 9300-9500; moškat z brd 10.000 do 11.000; Merlot 5500-5700.

ZELENJAVA IN SADJE

MILAN. Suh česen 280-350; pesa 45-50; karčofi 20-25 lir komad; korenje 46 do 65; cvetača embalirana 28-38; ohrovt 24-35; cikorija 40-65; čebula 23-30; nova čebula 57-90; olupljene čebulice 110 do 140; žajbelj in rožmarin 140-210; koromač 20-63; solata endivija 46-80; glavnata solata 50-105; krompir Bintje 32-37; Majestic 27-35 ;grah 170-230; por 15-25; peteršilj 35-55; zelena navadna 15-35; špinača 25-32. — Jabolka I. 30-40, navadna mešana 23-35; Delicious I. 92-135, II. 46-70; Morgenduft 75-95; hruške izbrane vrste 175-195; navadne mešane 30-50; navadne pomaranče 85-100, rdeče 120-175; limone 75-100; mandarini 120 do 220 lir.

PARADIŽNIKOVA MEZGA

Dvakrat koncentrirana paradižnikova mezga proizv. 1956, v škatlah 10 kg 200-210, v škatlah 5 kg 205-215, v škatlah 1 kg 215-225, v škatlah 500 g 225-235, v tubah 00 g 63-65 lir tuba, v tubah 100 g 36-80 lir tuba.

Trikrat koncentrirana paradižnikova mezga, v sodih 205-215 lir kg; v škatlah 10 kg 210-220, v škatlah 5 kg 215-225, v škatlah 1 kg 225-235, v škatlah 500 g 235 do 245, v tubah 200 g 69-71 lir tuba, v škatlah 100 g 39-41 lir tuba.

Olupljeni paradižniki v škatlah 1200 g 115-120, v škatlah 500 g 65-70 lir.

GRADBENI MATERIAL

PIACENZA. Rečni pesek 400 lir kub. meter; debelejši pesek 500; gramoz izbran in opran 600; navadna polna opeka 10.000 lir 1000 komadov; štiriprekatni votlaki 8000; dvoprekatni votlaki 7000; strešniki marsejskega tipa vacuum 25.000; navadni strešniki 18.000 lir.

MEDNARODNA TRŽIŠČA

	20. 2.	6. 2.	20. 3.
CHICAGO			
Pšenica (stot. dol. za bušel)	232 1/2	233 3/8	221 1/4
Koruza (stot. dol. za bušel)	130 1/8	129 1/2	129 1/4
NEW YOK			
Baker (stot. dol. za funt)	32.—	30.50	30.—
Cin (stot. dol. za funt)	100.—	99.25	100.—
Svinec (stot. dol. za funt)	16	16.—	16
Cink (stot. dol. za funt)	13.50	13.50	13.50
Aluminij (stot. dol. za funt)	27.10	27.10	27.10
Nikelj (stot. dol. za funt)	74—	74.—	74.—
Bombaž (stot. dol. za funt)	35·40	35.25	35 45
Živo srebro (dol. za steklenico)	257.—	257.—	257.—
Kava (stot. dol za funt Santos 2)	61.50	62 —	62.—
LONDON			
Baker (funt. šter. za d. tono)	243.—	243 1/4	236 1/2
Cin (funt šter. za d. tono)	768 —	769	771
Cink (funt šter. za d. tono)	98 —	98. —	95 3/4
Svinec (funt šter. za d. tono)	113 —	113 1/4	113 1/2
SANTOS			
Kava Santos C (kruzejrov za 10 kg)	495.—	500.—	490.—

Kaže, da mednarodni politični dogodki, kakor n. pr. vstaja na Kubi ali velika stavka ladjedelskih delavcev na Angleškem, niso vplivali na gibanje cen surovinam na mednarodnih trgih. Splošno so cene ustaljene, le baker splošno nazaduje; to velja tudi glede cene pšenice.

ŽITARICE

V Chicagu je cena pšenici v tednu do 15. marca nazadovala od 232 1/2 na 227 5/8 stotinke dolarja za bušel proti izročitvi v marcu; cena koruzi je napredovala od 129 3/8 na 129 7/8 stotinke dolarjev za bušel. V Chicagu so prodali nad 10,4 milijona bušlov pšenice in 2,2 milijona bušlov koruze.

SLADKOR, KAVA, KAKAO

Cena sladkorja je v tednu do 15. marca zopet napredovala, in sicer od 6,05 no 6,15 stotinke dolarja za funt proti takojšnji izročitvi. Vstaja na Kubi ni vplivala mnogo na sklepanje kupčij, nastopilo je trenutno mrtvilo. Mednarodni odbor za sladkor je podal zelo optimistično cenitev o svetovni proizvodnji in ponudbi, češ da bo letos na razpolago 6,3 milijona ton sladkorja, medtem ko povpraševanje ne bo preseglo 5,650.000 ton. Kakor rečeno so izvedenci mnenja, da je bila proizvodnja cenjena previsoko, potrošnja pa prenizko. Marok je kupil 100.000 ton sladkorja, Sovjetska zveza drugih 100 tisoč ton. — Cena kavi je nekoliko popustila, in sicer od 65 na 64,40 stotinke dolarja za funt (pogodba M) proti izročitvi v marcu. V Mehiki je bil sestanek proizvajalcev, na katerem so razpravljali o ukrepih za ustalitev cen. Ameriške banke so pripravljene dati na razpolago kredite, da bi proizvajalci lahko shranili presežke pridelka za naslednja leta. — Kakao ni zabeležil posebnega nihanja cene. V New Yorku je 15. marca notiral 20,81, teden poprej pa 20,76 stotinke dolarja za funt.

VLAKNA

Cena bombažu je v New Yorku v tednu do 15. marca napredovala od 35,15 na 35,23 stotinke dolarja za funt; v Liverpoolu je middling 15/16 nazadoval od 26,12 na 25,28 penija za funt, proti izročitvi v marcu-aprilu. — Cene volne so bile v New Yorku šibkejše, in sicer 157 za suint stotinke dolarja za funt (teden prej 158). V Londonu so se nakopičile precejšnje zaloge volne. Kupci računajo na znižanje prevoznin, ko bo plovba po Sueškem prekopu popolnoma prosta. V kratkem se pričnejo v Londonu dražbe, ki bodo trajale od 25. marca do 5. aprila. Na razpolago je 52.700 bal, in sicer 34,700 iz Nove Zelandije in 13.200 iz Avstralije. V Franciji je cena nazadovala od 1375 na 1365 fr. za kg. V Londonu stane vrsta 64's B, česana 140 penijev za funt (neizpremenjena v primeri s prejšnjim tednom).

KAVČUK

V New Yorku se je cena kavčuku zopet utrdila ter je napredovala od 30,90 na 31,60 stotinke dolarja za funt proti izročitvi v marcu. Napredovanje cene pripisujejo politični napetosti v Indoneziji, kjer je vlada odstopila ter so se nemiri razširili tudi na Javo.

KOVINE

Vzbuja pozornost še vedno močno nazadovanje cene elektrolitičnega bakra. V Londonu je cena prvič po avgustu 1954 padla izpod 240 funtov za tono. Pred tednom je baker notiral še 240, medtem ko je 15. marca padel na 239 1/2 funtov šterlinga za tono. V New Yorku je cena nazadovala od 29,05 na 28,68 stotinke dolarja za funt. Na svetovne trge so prišle večje količine bolivijskega cina, ki so ga doslej kupovale ameriške rafinerije. V New Yorku je cena napredovala od 98,12 na 99 stotinke dolarja za funt. Antimon Laredo je ostal neizpremenjen pri 33 stotinkah dolarja za funt; lito železo pri 52,90 dolarjev za tono (neizpremenjeno proti prejšnjemu tednu), Buffalo 63 (neizpr.), staro železo srednji tečaj 49,50 (50,50 prejšnji teden) dolarjev za tono; živo srebro neizpremenjeno pri 255-257 dolarjev za steklenico. Barvaste kovine v Zah. Nemčiji 15. marca: cin 916-925 DM za 100 kg ,cink 111,17 DM in svinec 131,43 DM.

BORZA

VALUTE V MILANU

	8-III-57	20-III-57	min.	maks.
Dinar (100)	83.—	83.—	83.—	84.—
Funt šterling	6550.—	6550.—	6475.—	6550.—
Napoleon	4900.—	4950.—	4900.—	4950.—
Dolar	631.—	630 5/8	630 5/8	631.—
Franc. frank (100)	155.—	154.50	154.50	155.—
Švicarski frank	147.25	147.25	147.—	147.25
Funt šter. papir	16850.—	1683.—	1683.—	1685.—
Avstrijski šiling	24 1/8	24.—	23 7/8	24 1/8
Zlato	716.—	716.—	716.—	717.—

BANKOVCI V CURIHU

20. marca 1957

ZDA (1 dol.)	4,28	Belgija (100 fr.)	8,40
Anglija (1 f.št.)	11,45	Holand. (100 fl.)	111,—
Francija (100 fr.)	1,05	Švedska (100 kr.)	81,—
Italija (100 lir)	0,67	Izrael (1 f.št.)	1,60
Avstrija (100 š.)	—.—	Španija (100 pez.)	8,19
Čehoslov.	10,50	Argent. (100 pez.)	11,05
Nemčija (100 DM)	100,75	Egipt (1 f.št.)	7,80

VREDNOSTNI PAPIRJI V TRSTU

	8-III-57	20-III-57	min.	maks.
Južna železnica	1.650	1.672	1.650	1.672
Splošne zavarov.	22.550	22.600	22.550	22.600
Assicuratrice	4.650	4.650	—.—	—.—
Riun. Adr. Sic.	6.750	6.750	—.—	—.—
Jerolimič	10.450	10.600	10.450	10.600
»Istra-Trst«	555	555	—.—	—.—
»Lošinj«	12.500	14.000	12.500	14.000
Martinolić	6.500	8.000	6.500	8.000
Premuda	21.900	23.000	21.900	23.000
Tripković	18.400	18.400	—.—	—.—
Openski tramvaj	3.200	3.300	3.200	3.300
Terni	325	324	324	325
ILVA	575	570	570	575
Zdr. jadr. ladjedel.	330	330	—.—	—.—
Ampelea	1.450	1.450	—.—	—.—
Arrigoni	1.000	1.000	—.—	—.—

Vestnik KMEČKE ZVEZE

Človeštvo je umiralo zaradi zemlje

V članku »Zemlja — drago-cena glavnica« je bilo med drugim omenjeno, kako je naše kmetijstvo v zastoju. To je dejstvo, in sicer žalostno dejstvo. Če se ne bomo kaj kmalu premaknili s te mrtve točke, bomo zabredli v slepo ulico.

Mar ne vidimo, kako se možnosti zaslužka izven doma naglo krčijo? Tržaško gospodarstvo je zašlo v krizo. Kdaj in kako bo rešena? Težak odgovor. A čas beži in zgube se ne da tako lahko nadomestiti.

Z ugotavljanjem dejanskega stanja, z jadikovanjem in kritiko si nismo na boljšem. Kdor razume zakon življenja in ohrani ravnovesje celò v najtežjih trenutkih, si skuša korkoli pomagati, in išče praktično dosegljiv vir dohodkov. V tem primeru se moramo sprijazniti z zaslužkom, ki nam mogoče ni všeč. Zakaj bi ne bili dani življenjski pogoji tudi tam, kjer jih doslej nismo videli, ali smo jih mogoče podcenjevali? Tako-le pravi že izkušen poljedelec: »*Za mnoge je Amerika tudi tukaj, in to brez izdatkov za dolgo vožnjo, brez zaskrbljenja za svojo usodo,* brez rizika in večkrat tudi razočaranja. Kdor ima zdrave roke in zna živeti po zdravi pameti, se lahko znajde. Pošteno delo je bilo vedno častno. Srečen kdor je za to sposoben, še bolj srečen, kdor se loti vsakega dela«.

V mislih je imel kmečke sinove. In te ima tudi ta članek. Naša mladina ne ceni več dela brez stroja. A kdo je kriv, da ne znamo in ne moremo vedno tega izkoriščati tudi tam, kjer bi bil prav tako uspešen in koristen kot v fabriki in delavnici? Pa glejte še večje protislovje: Človeštvo se je razvilo, se množilo in napredovalo, se borilo in umiralo zaradi zemlje, boljše: zaradi njenih dobrin. A velik del človeštva, in sicer iz najbolj kulturnega — recimo rajše civiliziranega — sveta zemljo podcenjuje, jo omalovažuje in delo v njej prezira. Kot bi prezirali svojo lastno krušno mater. In z zemljo vred prezirajo tudi sami sebe, dasi se tega ne zavedajo. Ni to samo bedastoča, ampak je tudi veliko socialno zlo. Sicer pa naj o tem razmišlja vsakdo sam, ker je naš namen pokazati, da je tudi pri nas mogoče izvabiti iz zemlje kakšen »čudež«; da so tudi v naši »revščini« pogoji za bolj uspešno borbo za obstoj. Ta ugotovitev seveda izključuje gledanje na naše razmere z zornega kota, kot je danes v navadi, češ da ne gre in ne gre.

Najprej odgovorimo na nekatera osnovna vprašanja, ki pri tem odločajo. Na primer: Ali poznamo sile zemlje? Poznamo življenje in zahteve rastlin in živali? Ali vemo kaj pomenijo zrak, voda in sonce v odnosu do zemlje (rastlin)? Poznamo odnose med posameznimi rastlinami? Kaj so glivice in kakšno pomembno vlogo vršijo v zemlji? Kakšnih umnih agrotehničnih ukrepov se poslužujemo? In vzajemno sodelovanje zemljedelcev za zaščito svojih interesov? In še dalje in dalje. Vse nam je tuje.

Kako moremo spričo vsega tega trmasto vztrajati pri trditvi, da v zemlji ni kruha. Upravičena je samo ostra obsodba vseh onih, ki so krivi tega našega neznanja.

Smo resnično v velikem zastoju in moramo to drago plačevati materialno in moralno. Pa poglejmo v prozo našega kmečkega gospodarstva!

LAHKO BI PRIDELALI VEČ

Če imamo sedaj 4500 glav goveda, bi ga mogli rediti vsaj še polovico toliko. Kdor skrbno sledi kmetijskim nasvetom v našem tisku, ve kaj bi bilo za to potrebno. Naše senožeti dajajo po 20-25 q slabe krme na ha, a bi mogle večkrat dati še enkrat toliko dobre krme. Deteljo sicer cenimo kot odlično krmo, a ne poznamo njenega pomena v kolobarju in kot zeleno gnojilo. Če dobimo iz vinograda okrog 20 hl vina, ni to niti polovica tega, kar bi lahko dobili.

Pridelek krompirja je razmeroma še visok, a bi ga mogli za 1/3 zvišati. Pesa kot krmo kravam — mlekaricam poznamo zelo malo. Mar menite, da niso naši kraji pripravni za nekatero sadje? Za to se ponujajo vsa naša zemljišča. Tudi tista, ki so že davno v napol divjem stanju.

Gnoj še vedno neprekosljivo gnojilo

Nekaj o sestavljenih gnojilih

Zadnjič smo odgovorili kmetu iz Brega, kakšno je gnojilo »Nitrofosca«, ki sodi med tako imenovana kompleksna gnojila. To so »sestavljena« gnojila, ki vsebujejo vsaj po dva osnovna elementa rastlinske prehrane.

Ne pozabimo nikdar, da vsa umetna gnojila služijo le kot dodatek osnovnemu gnojenju. Nikdar ne bomo poudarili dovolj, da je hlevski gnoj ali drugo organsko gnojilo osnova za kmetijsko proizvodnjo. Posebno treba poudariti važnost organskega gnojenja sedaj, ko se nekateri strokovnjaki upajo trditi da bo gnoj (in s tem mislijo na organsko gnojenje) v kratkem času izgubil vso vrednost.

Pri gnojenju uporabljamo več vrst gnojil. Nekatera gnojila nam služijo za gnojenje na zalogo, druga pa za poživitev rasti. Gnojenje na zalogo kopiči v tleh vse one prehranjevalne prvine, katere rastlina rabi za rast in rodnost. Ta gnojila se ne izstrosijo pri enkratni uporabi, temveč učinkujejo počasi. Zato se njihovo delovanje občuti tudi na onih rastlinah, ki jih sadimo pozneje. Razkrajajo se namreč polagoma. Tako gnojilo je hlevski gnoj in druga organska gnojila, pa tudi nekatera težko topna umetna gnojila. Med težko topna gnojila spadajo fosforiti in tudi Tomaževa žlindra.

Čeprav je v zemlji dovolj prehranjevalnih prvin, rastlina včasih hira zaradi pomanjkanja hrane. Zakaj? Ne pozabimo, da spreminjanje temperature v tleh ter sestava talne rastopine vpliva na pretvarjanje gnojil iz nerazstopne v raztopno obliko. V hladnih zimskih dneh se to pretvarjanje gnojil zaustavi zaradi nizke temperature. Spomladi s povečanjem temperature se poveča tudi delovanje drobnoživk, ki pretvarjajo gnojila v obliko, ki je za rastlino dostopna. Zaradi zimskega mirovanja nima rastlina, ko začne rasti, dovolj hrane na razpolago. V tem času gnojimo rastlino z nitrati, ki so lahko topni, zaradi tega jih ne smemo trositi jeseni, ker bi jih sicer deževnica izprala v nižje talne plasti. Ne smemo misliti, da rastline potrebujejo samo dušik. V tem času rabijo rastline tudi fosfor in kalij. Zato moramo rastlini dodati tudi te dve prehranjevalni prvini v lahko topni obliki.

Za dosego tega cilja uporabljamo sestavljena gnojila, ki navadno vsebujejo dušik, fosfor in kalij v zelo ugodnem razmerju. Z njimi pomagamo rastlini, da preboli krizo, ki nastane zaradi prepočasnega preperevanja gnojil v zemlji. Iz tega sledi, da ne bomo nikdar uporabljali sestavljena gnojila za gnojenje na zalogo, pač pa za gnojenje pod list ali tik pred pričetkom rasti.

KATERA SESTAVLJENA GNOJILA POZNAMO?

Vsa ta gnojila se pojavijo v drobnozrnati obliki ali v prahu. Razne tvrdke prodajajo razna kompleksna gnojila. Oglejmo si nekaj sestavljenih gnojil, ki se najpogosteje pojavljajo na trgu. Italijanska družba »Caffaro« ima na prodaji sledeča kompleksna gnojila:

1. *Trojna sestavljena gnojila,* ki vsebujejo dušik fosfor in kalij: »Caffaro Saint-Gobain« — 4-10-10, ki vsebuje 4-5% dušika v obliki amoniaka, 10-12% fosforne kisline, 10-12% vodotopnega kalijevega oksida. Posebno je prikladno za žita, ki sledijo stročnicam, dobro se obnese tudi pri gnojenju sadnih dreves;

5-15-8 vsebuje 5-6% amoniakalnega dušika, 15-17% fosforne kisline raztopne v vodi in v citronski kislini in 8-10% vodopotnega kalijevega oksida;

6-12-9 vsebuje 6-7% dušika deloma v lahkotopni deloma v teže raztopni obliki, 12-14% fosforne kisline in 9-11% kalijevega oksida v nitratni obliki;

8-10-10 vsebuje 8% dušika deloma v nitratni deloma v amoniakovi obliki, 10-12% fosforne kisline in 10-12% kalijevega oksida v obliki nitratov.

Navadno ločimo ta gnojila po odstotkih vsebujočih snovi. Ta različna sestava ima svoj vzrok v različni potrebi, ki jo imajo rastline po prehranjevalnih prvinah.

DVOJNA SESTAVLJENA GNOJILA »CAFFARO SAINT — GOBAIN:«

Fosfammon vsebuje 6-7% amoniakalnega dušika in 14-16% fosforne kisline.

Fosfokalijeva gnojila 0-15-7 vsebuje 15-17% fosforne kisline in 7-9% kalijevega oksida; 0-12-12 vsebuje 12-14% fosforne kisline in 12-14% kalijevega oksida.

Poleg teh prvin, vsebujejo vsa ta gnojila tudi tako imenovane mikroelemente; to so hranljivi elementi, katere rastlina potrebuje v zelo majhnih količinah.

Med drugimi proizvodi naj omenimo fosfodušično gnojilo družbe Montecatini, ki vsebuje 14-16% fosforne kisline in 9-10% dušika v obliki sečnine.

Montecatini proizvaja tudi biamonfosfat ter Fosfocal, ki vsebuje 18-20% fosforne kisline in 34-36% apna.

Gnojilo Ternape 7/14/7 vsebuje 7-8% dušika 14-16% fosfora in 7-9% kalija. Fosfoamonijevo gnojilo družbe Rumianca vsebuje 14% fosforne kisline in 8-9% dušika deloma v amoniakovi, deloma v organski obliki. Rumianca proizvaja tudi gnojilo Ortil, ki je prikladno za gnojenje vrtov, vsebuje 6-7% dušika, 8-9 fosforne kisline 5-7% kalija, 10-12% živega apna in približno 20% organskih snovi, poleg tega še železo, magnezij, sulfate, bor, baker, cink in mangan.

ZA SPRAVO MED POSESTNIKI IN NAJEMNIKI

Po sporazumu med organizacijami kmetov — najemnikov in posestnikov bodo v Paviji pri zbornici za trgovino, industrijo in kmetijstvo ustanovili »komisijo za spravo«. V njej bodo trije predstavniki posestnikov in trije predstavniki kmetov-najemnikov. Komisija bo reševala vse spore glede najemniških pogodb. Predsedoval ji bo predstavnik posestnikov, ki so ga zbrali sporazumno predstavniki posestnikov in najemnikov.

Kmet in vrtnar konec marca

Na njivi: V mesecu marcu, posebno v drugi polovici se temperatura dvigne čez 10°; zato lahko začnemo sejati in saditi tudi rastline, ki zahtevajo večjo kalilno toploto. Proti koncu tega meseca bomo lahko brez vsakih skrbi posejali koruzo in fižol.

V vinogradu: Glede vinogradniških del bijejo že zadnje ure, to so ure zamudnikov. V kratkem bo začela trta poganjati, zato morajo biti dela že zdavnaj zaključena.

Pri sadnem drevesu: Prenehati moramo s zimskim škropljenjem, ker bi prevelike koncentracije škropil lahko zelo škodile odpirajočemu cvetju. Sedaj ob cvetenju ne bomo škropili s pripravki DDT, ker ti škodujejo čebelam. Ko začnejo krožiti po deblu rastlinski sokovi, nastopi čas za cepljenje sadnih dreves. Če imamo matične rastline kutine, jih bomo odgrnili, da bodo iz matičnih stebel zrastle mladike. Pozneje bomo te mladike zagrebli, da bi se ukoreninile. Take ukoreninjene mladike presadimo jeseni in jih pozneje cepimo. Kutina je dobra podlaga za nizkodebelna drevesa in za umetne oblike.

Na vrtu: Na vrtu morajo biti vsi posevki na svojem mestu. Začeli bomo z zalivanjem; to delo bomo opravili rajši v poznih jutranjih urah. Če le mogoče, naj se voda za zalivanje ogreje na soncu. Če grah ali druge rastline rastejo počasi, jim bomo dodali manjše količine nitratov. Tudi pepel nam bo pozneje služil kot dobro gnojilo. Lesni pepel je koristen, dočim vsebuje pepel od premoga za rastline škodljive snovi.

Kemija tudi za kmete

Kemija je znanost ali veda neizmernega obsega, ki raziskuje, kako so sestavljena telesa ali, bolje rečeno, iz česa so sestavljena telesa naše zemlje. Ta so trojne narave, to je trda, tekoča ali kapljevinasta in plinasta. Zgrajena so iz molekul, ki so silno majhni drobci, ki se mehanično, ne dajo več drobiti. Molekule so zgrajene iz atomov in le-ti iz protonov, jonov in nevtronov. Atomski delci so istovrstni in tvorijo skupino prvin ali elementov, ki jih je na našem planetu nekaj nad 100. Z raziskovanjem snovnih teles so dognali čudovite reči; tako n. pr., da je zrak, ki ga dihamo, sestavljen iz več vrst plinov, in sicer iz dušika, kisika, ogljika, vodika, močvirnatega plina in še iz nekaterih drugih plinov v zelo majhni količini. Voda je sestavljena iz dveh plinov, to je iz vodika in kisika, ki se, če sta pomešana, razpočita in dasta spet vodo. Sol je sestavljena iz natrija in klora. So pa telesa, ki so zgrajena samo iz ene svojstveno enake prvine, kakor n. pr. zlato, srebro, železo itd.

Kakor rečeno, je kemija silno obsežna veda; kmetijska kemija je le njen del, ki se peča zgolj z raziskovanjem ali proučevanjem, iz katerih prvin je sestavljena prst ali zemlja, vsakovrstna gnojila, kakor so živalski in človeški odpadki in rastlinski nastilj, ter iz česa so sestavljeni zemeljski plodovi prav vseh vrst, kakor so žitarice, gomoljstvo, korenstvo, sadje in zelenjava.

Znanost je odkrila, da morajo imeti rastline za svoj razvoj in da rodijo svoj plod najmanj deset prvin, in sicer dušik, ogljik, vodik, in kisik ter fosfor, kalij, železo, apnenec, magnezij in žveplo. Razen teh prvin morejo rastline črpati iz zemlje še nekatere druge, ki niso bistvene ali brezpogojne. *Če zemlja nima vseh potrebnih prvin ali jih nima v zadostni meri, rastline sploh ne rastejo in hirajo.* Če zemlja nima potrebnih ali zadostnih prvin, jih je treba dodati s krepkejšim gnojenjem. Koliko tvarin ali v kakšni meri jih zemlja ima, ugotavljajo kemiki v svojih laboratorijih. Ti nam povedo, katera umetna gnojila in v kateri izmeri jih je treba dodati zemlji. Razen tega je potrebno poznati še eno nadvse važno okolnost, to je katere prvine potrebujejo določene rastline posameznih vrst. Vsaka rastlina potrebuje namreč glede na svoje steblo in na svoj plod nekaterih tvarin več, a drugih manj. Zato je potrebno znati približno izračunati, koliko enih in drugih prvin potegne iz zemlje določena množina rastlin za gradnjo svojih stebel in plodov, ki jih zemlja rodi in da poljedelcu.

Napreden poljedelec, ki bo hotel pridelovati vedno večje in boljše količine zemeljskih plodov, bo moral dati raziskati (analizirati) zemljo svojih polj in travnikov kemičnim laboratorijem in proučevati kemično sestavo vsakovrstnih plodov zemlje in tako spoznati pravo šolo za dobro in donosno obdelovanje zemlje. Napredni poljedelec mora vedeti, iz katerih prvin so sestavljeni zemlja, živalska in umetna gnojila ter raznovrstni plodovi zemlje.

Dr. Leopold Bobič

PREDAVANJA ZA NAŠE KMETE

K poročilu o predavanjih na deželi, ki smo ga objavili v zadnji številki, dodajamo, da je Združenje neposrednih pridelovalcev priredilo tedenske tečaje o živinoreji, in sicer v Cerovljah in Saležu. Predaval je naš znani veterinar g. Legiša.

BOJ PONAREJEVALCEM VINA!

Sicilijanski zavod za vinogradništvo (Istituto Siciliano della vite e del vino) je prišel do zaključka, da je sedanje hude vinske krize na Siciliji krivo v prvi vrsti ponarejevanje vina. Napredek tehnike zelo olajšuje takšno početje, ki sloni predvsem na izdelovanju umetnih vin z uporabo sladkorja. Zavod poziva vlado, naj proti ponarejevalcem strogo uporabi zakon od 31. julija 1954.

„TRANS - TRIESTE" S. a r. l.
TRIESTE-TRST V. Donota 3 - Tel. 38-827, 31-906,95-880
UVAŽA: vse lesne sortmane in produkte gozdne industrije
IZVAŽA: vse proizvode FIATOVE avtomobilske industrije in rezervne dele. — Vse vrste gum tvornice CEAT in vse produkte najvažnejših italijanskih industrij.

A. BOLKO mr. ph.
UVOZ-IZVOZ
Farmacevtski proizvodi in kemikalije
TRST - UL. TORREBIANCA 21/II
TELEFON 31-315

SPLOŠNA PLOVBA
Sedež Piran
Predmet poslovanja: pomorski prevozi dolge in obalne plovbe.
Centrala Piran — Telefon 57, 58
Komercialni oddelek: Ljubljana - Tel. 23-147
Telex: 031 85
Brzojav: PLOVBA Piran oz. PLOVBA Ljubljana

Transadria d. d.
IMPORT - EXPORT
Vseh vrst lesa, trdih goriv in strojev za lesno industrijo
TRST - Sedež: ul. Cicerone 8/II - Telefon: ul. Cicerone 30214 - Scalo Legnami 96716

JUGOLINIJA
RIJEKA - Poštni predal 379
Telegrami: JUGOLINIJA - RIJEKA
Telefoni: 26-51, 26-52, 26-53
Teleprinter: JUGOLINE 02526
VZDRŽUJE REDNE BLAGOVNE IN POTNIŠKE PROGE
Z/NA JADRAN — SEV. EVROPA vsakih 10 DNI
SEV. AMERIKA vsakih 15 DNI
BLIŽNJI VZHOD vsak teden
DALJNI VZHOD vsak mesec
GRČIJA in TURČIJA vsakih 15 DNI
Zastopstvo v Trstu: "NORD-ADRIA" Agenzia Marittima di V. BORTOLUZZI — Telegrami: „NORD-ADRIA" Trieste - Tel.: 37-613, 29-829 Uradi: TRST, Piazza Duca degli Abruzzi št. 1

IMPEXPORT
TRST - ULICA CESARE BATTISTI 23-I
Tel. 44-208 - Telegr. IMPEXPORT - TRIESTE
UVAŽA: vsakovrsten les, drva za kurjavo, gradbeni material
IZVAŽA: tekstil, kolonialno blago in raznovrstne stroje
SPECIALIZIRANO PODJETJE ZA VSAKOVRSTNE KOMPENZACIJE

PRIZNANO MEDNARODNO AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE

LA GORIZIANA
GORIZIA - VIA DUCA D'AOSTA N. 88 - TEL. 28-45 - GORICA
PREVZEMAMO PREVOZ VSAKOVRSTNEGA BLAGA
Posebni pogoji za prevoz blaga v Jugoslavijo

Ribarič Ivan
UVOZ ◆ IZVOZ
VSEH VRST LESA IN TRDIH GORIV
TRST - ULICA F. CRISPI 14 - TEL. 93-502
ULICA DELLE MILIZIE 19 - TEL. 96-510